

SLUŽBENE NOVINE

OPĆINE TRAVNIK

Broj:5

13. ožujak/13. mart

Godina: XXVIII

2026. godine
T R A V N I K

Na osnovu člana 15. stav 1. tačka 2. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 49/06 i 51/09), i člana 95. Statuta Općine Travnik („Službene novine Općine Travnik“, broj 11/05 i 51/09) i saglasno Odluci o izvršenju Budžeta Općine Travnik za svaku kalendarsku godinu, općinski načelnik, **d o n o s i**

P r a v i l n i k **o izmjenama i dopunama Pravilnika o ostvarivanju prava na jednokratnu novčanu pomoć i sufinansiranje troškova dženaze/sahrane**

Član 1.

(Uslovi za ostvarivanje prava)

U članu 2 Pravilnika o ostvarivanju prava na jednokratnu novčanu pomoć i sufinansiranje troškova dženaze/sahrane („Službene novine Općine Travnik“ broj: 1/20 i 1/24 – u daljem tekstu: Pravilnik) iza tačke b) dodaje se tačka c) koja glasi:

c) Jednokratna novčana pomoć radi plaćanja troškova liječenja

„Izuzetno od uslova propisanih članom 2 stav 1 ovog Pravilnika jednokratna novčana pomoć može biti odobrena za plaćanje troškova liječenja od malignog oboljenja.

Za potrebe ovog Pravilnika, maligno oboljenje podrazumijeva zloćudni tumor ili rak, potvrđen od strane nadležnog specijaliste ili bolnice, koji zahtijeva liječenje u skladu sa medicinskim standardima.

Jednokratna novčana pomoć za plaćanje troškova liječenja, prema ovom Pravilniku, iznosi 250, 00 KM i može biti odobrena jedanput u toku kalendarske godine.

Pravo na novčanu pomoć radi plaćanja troškova liječenja prema ovom Pravilniku ne mogu ostvariti lica zaposlena u organima uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama, agencijama, zavodima, članovi zakonodavne, izvršne i sudske vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini.

Pravo na plaćanje troškova liječenja, prema ovom Pravilniku, ne može se ostvariti ukoliko je po istom osnovu već ostvareno pravo kod Službe za opću upravu i BIZ Općine Travnik.

Član 2.

(Potrebna dokumentacija)

U članu 3 Pravilnika iza tačke b) dodaje se tačka c) koja glasi:

c) Jednokratna novčana pomoć radi plaćanja troškova liječenja

Uz zahtjev za dodjelu jednokratne novčane pomoći radi plaćanja troškova liječenja potrebno je priložiti:

-kopiju lične karte

-dokaz o radnopravnom statusu ili penzionerskom statusu – ne stariji od mjesec dana, izdat od poslodavca, nadležnog Zavoda za zapošljavanje, PIO-a ili Porezne ispostave, ček ili uvjerenje o posljednjoj isplaćenju penziji (original ili ovjerena kopija)

-kopiju otpusnog pisma o bolničkom liječenju ili specijalistički onkološki nalaz – ne stariji od 6 mjeseci.

Član 3.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Općine Travnik“.

Broj:01-98-2/2020/24/26
Datum:12.03.2026.godine

AKCIONI PLAN ZA UNAPREĐENJE PRAVA I POLOŽAJA OSOBA SA INVALIDITETOM U OPĆINI TRAVNIK 2026-2028.

OPĆINA TRAVNIK – ZAJEDNICA BEZ BARIJERA

mart 2026.

SADRŽAJ

I.	UVOD	4
II.	METODOLOGIJA IZRADE AKCIONOG PLANA	5
III.	ANALIZA STANJA	6
	3.1. Kontekst općine Travnik kao osnova za analizu položaja osoba sa invaliditetom.....	6
	3.1.1. Socijalna zaštita	7
	3.1.2. Obrazovanje	9
	3.1.3. Zdravstvena zaštita	11
	3.1.4. Sport i kultura.....	12
	3.1.5. Zapošljavanje i profesionalna rehabilitacija osoba sa invaliditetom	13
	3.1.6. Uloga organizacija civilnog društva u podršci OSI	14
	3.2. SWOT analiza sistema podrške i položaja OSI u općini Travnik.....	15
IV.	VIZIJA	17
V.	STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETNE OBLASTI.....	18
	5.1. OSNOVNI CILJ	18
	5.2. SPECIFIČNI CILJEVI I AKTIVNOSTI	19
VI.	RAZRADA SPECIFIČNIH CILJEVA I MJERA PROVOĐENJA.....	21
	SPECIFIČAN CILJ 1: UNAPRIJEDITI PRISTUPAČNOST FIZIČKOG I KOMUNIKACIJSKOG OKRUŽENJA	21
	SPECIFIČAN CILJ 2: PODRŽATI INKLUZIVNO OBRAZOVANJE	24
	SPECIFIČAN CILJ 3: UNAPRIJEDITI EKONOMSKO OSNAŽIVANJE I ZAPOŠLJAVANJE OSI	26
	SPECIFIČAN CILJ 4: UNAPRIJEDITI DOSTUPNOST I KVALITET STANOVANJA UZ PODRŠKU	28
	SPECIFIČAN CILJ 5: PROMOVISATI INKLUZIJU KROZ SPORT, KULTURU I DRUŠTVENI ŽIVOT	29
	SPECIFIČAN CILJ 6: RAZVITI I UNAPRIJEDITI SOCIJALNE USLUGE U ZAJEDNICI	33
	SPECIFIČAN CILJ 7: UNAPRIJEDITI PRISTUPAČNOST I INKLUZIVNOST ZDRAVSTVENE ZAŠTITE	34
	SPECIFIČAN CILJ 8. OJAČATI ULOGU OSI I NJIHOVIH ORGANIZACIJA U DONOŠENJU ODLUKA	36
VII.	FINANSIJSKI OKVIR ZA REALIZACIJU AKCIONOG PLANA	40
VIII.	PRAĆENJE I EVALUACIJA	40
IX.	PRILOZI.....	42

LISTA SKRAĆENICA

JU CSR	Javna ustanova Centar za socijalni rad
CMZ	Centar za mentalno zdravlje
OSI	Osobe sa invaliditetom
OOSI	Organizacija osoba sa invaliditetom
NVO	Nevladine organizacije
LIR CD	LIR Civilno društvo
JU KSC	Javna ustanova Kulturno sportski centar
UNCRPD	UN Konvencija o pravima lica sa invaliditetom
FMRSF	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
ZZO SBK/KSB	Zavod zdravstvenog osiguranja SBK/KSB
FPRZOSI FBiH	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom F BiH

I. UVOD

Lokalni akcioni plan za unapređenje prava i položaja osoba sa invaliditetom u Općini Travnik predstavlja strateški i planski dokument kojim se definišu prioritete, mjere i aktivnosti usmjerene prema izgradnji inkluzivnog, pristupačnog i ravnopravnog okruženja za sve građane, s posebnim naglaskom na osobe sa invaliditetom (OSI). Dokument proizlazi iz opredijeljenosti Općine Travnik da kontinuirano unapređuje kvalitet života OSI, osigura njihovo puno i ravnopravno učešće u društvenom, ekonomskom, obrazovnom i kulturnom životu, te ojača kapacitete lokalnih institucija i zajednice da djeluju u skladu sa međunarodnim standardima i domaćim politikama zaštite i prava OSI.

Općina Travnik, kao lokalna samouprava, prepoznaje višestruke izazove sa kojima se suočavaju OSI i njihove porodice, uključujući arhitektonske, informacijske, komunikacijske i društvene barijere koje ograničavaju njihovu participaciju i samostalnost. Osobe sa invaliditetom često se suočavaju sa brojnim barijerama u pristupu obrazovanju, zdravstvenim i socijalnim uslugama, zapošljavanju, kao i učešću u kulturnim i sportskim aktivnostima, što zahtijeva sveobuhvatan i koordinisan odgovor lokalnih politika i servisa. Posebno je važno sistemski ugraditi principe univerzalne pristupačnosti i inkluzivnosti u sve aspekte javnog života, kako bi se osigurala ravnopravna prava i stvarna participacija OSI.

Na federalnom nivou, **Strategija za unapređenje prava i položaja osoba sa invaliditetom u Federaciji BiH 2025–2030.** predstavlja krovni dokument koji definiše okvir za djelovanje svih relevantnih institucija u oblasti invaliditeta. Strategija predviđa da se njeni strateški ciljevi i mjere operacionaliziraju na kantonalnom i lokalnom nivou, uz prilagođavanje specifičnim potrebama zajednica. U tom kontekstu, izrada lokalnog inkluzivnog akcionog plana za Općinu Travnik predstavlja ključni korak u primjeni federalnih strateških opredjeljenja i njihovu konkretnu implementaciju u lokalnom okruženju.

Polazeći od Federalne strategije i međunarodnih obaveza proisteklih iz Konvencije UN o pravima osoba sa invaliditetom, ovaj akcioni plan uspostavlja okvir za sistemski, koordiniran i sveobuhvatan pristup unapređenju prava i položaja OSI na lokalnom nivou. Plan definiše jasne ciljeve, odgovorne institucije, partnerstva, mjerljive indikatore i konkretne aktivnosti koje doprinose razvoju pristupačne infrastrukture, inkluzivnih javnih usluga i jačanju socijalne, ekonomske i političke uključenosti OSI u Općini Travnik. Poseban fokus stavljen je na participaciju OSI kroz aktivno uključivanje njihovih organizacija, lokalnih institucija, nevladinih organizacija i drugih relevantnih aktera, kako bi plan vjerodostojno odražavao autentične potrebe, prioritete i iskustva samih korisnika.

Izrada ovog dokumenta rezultat je projekta **EMPOWERED - Inkluzija osoba sa invaliditetom, regionalna saradnja i razvoj na Zapadnom Balkanu** koji implementira **Arbeiter-Samariter-Bund Deutschland e.V. (ASB)**, uz finansijsku podršku **Njemačkog Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ)**. Cilj projekta je promocija zapošljavanja i ekonomskog osnaživanja OSI, razvoj inkluzivnih politika i jačanje regionalne saradnje. **Općina Travnik je jedna od 15 lokalnih**

zajednica u regionu u kojima se projekat implementira, čime postaje dio šireg regionalnog procesa unapređenja prava i položaja OSI.

II. METODOLOGIJA IZRADE AKCIONOG PLANA

Izrada Lokalnog akcionog plana za unapređenje prava i položaja osoba sa invaliditetom u Općini Travnik vođena je kao participativan, strukturiran i transparentan proces koji je trajao od avgusta do decembra 2025. godine. Proces je pokrenut Rješenjem načelnika Općine Travnik od 06.05.2025. godine, kojim je imenovana Radna grupa za izradu plana. Radna grupa je naknadno, 27.08.2025. godine, dopunjena i izmijenjena, a njen sastav činili su:

- Mirjana Lovrinović, koordinatorica, Općina Travnik
- Azem Ejubović, član, Općina Travnik
- Emir Šakić, član, Centar za socijalni rad Travnik
- Emina Softić, članica, Udruženje „Sreća za sve“ Travnik
- Amira Đulabić, članica, Udruženje oboljelih od multiple skleroze
- Samir Alić, član, Kompanija GS-TMT Travnik.

Metodologija izrade plana obuhvatila je kombinaciju komplementarnih metoda za prikupljanje i analizu podataka:

- Organizovane su **tri fokus grupe** sa OSI, roditeljima djece sa invaliditetom i stručnjacima iz lokalnih institucija (Centar za socijalni rad, Dom zdravlja, obdaništa, osnovne i srednje škole, Centar za kulturu, Sportski savez SBK/KSB, NVO sektor i drugi relevantni akteri). Za realizaciju fokus grupa pripremljen je poseban **vodič sa tematskim pitanjima**.
- Provedeno je **osam dubinskih intervjua** sa stručnjacima iz različitih sektora (obrazovanje, zdravstvo, socijalna zaštita) i sa OSI, uz korištenje unaprijed pripremljenih **struktuiranih upitnika**.
- Izvršena je detaljna analiza relevantnih **strateških i normativnih dokumenata**, uključujući federalnu strategiju za OSI, lokalne razvojne dokumente, strateške okvire EU, kao i Ciljeve održivog razvoja UN (Agenda 2030).

Na osnovu prikupljenih podataka, Radna grupa je definisala **viziju Akcionog plana**, provela **SWOT analizu**, identifikovala ključne probleme i potrebe te utvrdila strateške ciljeve, prioritete i aktivnosti. Posebna pažnja usmjerena je na oblasti u kojima jedinice lokalne samouprave imaju ulogu nosioca ili partnera u implementaciji:

- unapređenje prostorne i komunikacijske pristupačnosti,
- poticanje inkluzije i kvaliteta života OSI u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture i sporta,
- jačanje kapaciteta organizacija osoba sa invaliditetom i lokalnih institucija.

U okviru navedenih oblasti definisano je **osam ključnih podciljeva**, koji predstavljaju osnov za razradu mjera i aktivnosti Lokalnog akcionog plana.

Proces izrade plana završen je provođenjem **javnih konsultacija**, čime je omogućeno uključivanje šire zainteresovane javnosti i dodatna provjera relevantnih predloženih rješenja.

Cjelokupan proces osigurao je participativan, inkluzivan i sistemski pristup, zasnovan na stvarnim potrebama i prioritetima OSI. Na taj način Lokalni akcioni plan predstavlja operativni document koji, pored definisanja strateških pravaca djelovanja, nudi i konkretne smjernice za realizaciju aktivnosti, mjerenje rezultata i praćenje njihovih efekata u lokalnoj zajednici.

III. ANALIZA STANJA

3.1. Kontekst općine Travnik kao osnova za analizu položaja osoba sa invaliditetom

Općina Travnik predstavlja jedno od ključnih urbanih, administrativnih i kulturno-historijskih središta u Srednjobosanskom kantonu. Zahvaljujući svom geografskom položaju gotovo u centralnom dijelu Bosne i Hercegovine, Travnik ima značajnu ulogu saobraćajnog i tranzitnog čvorište, što značajno utiče na njegov ukupni društveni i ekonomski razvoj. Dugogodišnja tradicija obrazovanja, kulture i javnog života dodatno potvrđuje njegovu poziciju regionalnog centra javnih usluga i institucija.

Prema dostupnim demografskim pokazateljima, općina bilježi dugoročne negativne trendove u kretanju stanovništva. U odnosu na 1991. godinu prisutan je kontinuiran pad broja stanovnika, uz negativan prirodni priraštaj, smanjenje broja živorođenih i rast broja umrlih. Ovi procesi dovode do promjene starosne strukture stanovništva, smanjuje se udio djece i mladih, dok raste udio starijih osoba, čime Travnik poprima obilježja regresivnog tipa dobne strukture, sa udjelom mladih ispod 25%.

Takvi trendovi imaju direktne i višestruke implikacije na položaj OSI. Starenje stanovništva i smanjenje broja radno aktivnih osoba povećavaju pritisak na zdravstveni, socijalni i penzijski sistem, dok istovremeno rastu potrebe za dugotrajnom podrškom, rehabilitacijom i prilagođenim uslugama. Osobe sa invaliditetom, posebno one koje žive u domaćinstvima sa ograničenim prihodima, suočavaju se s povećanim rizikom od siromaštva, socijalne isključenosti i smanjenog pristupa javnim servisima.

Ekonomska struktura Travnika dominantno se oslanja na mala i srednja preduzeća, obrtnike i uslužne djelatnosti, uz prisustvo prerađivačke industrije, trgovine i ugostiteljstva. Iako ovakav model pruža određene razvojne mogućnosti, još uvijek ne osigurava dovoljno inkluzivne prilike za zapošljavanje OSI. Strukturna nezaposlenost, nedovoljno prilagođena radna mjesta, ograničene mjere aktivne politike zapošljavanja te prisutne predrasude poslodavaca ostaju značajne prepreke za njihovu punu ekonomsku uključenost.

Važan razvojni resur predstavljaju i turistički potencijali općine, naročito planine Vlašić i bogato kulturno-historijsko naslijeđe. Razvoj zimskog, sportskog, kulturnog i tranzitnog turizma otvara mogućnosti za nova radna mjesta i lokalni ekonomski rast. Međutim, bez sistemskog uključivanja principa pristupačnosti i univerzalnog dizajna, ove razvojne prilike ostaju ograničeno dostupne OSI, kako u ulozi korisnika turističkih sadržaja, tako i kao potencijalnih zaposlenih ili preduzetnika.

Značajan iskorak ostvaren je kroz proces digitalizacije rada Općine Travnik uspostavom platforme **e-Travnik**, koji omogućava elektronsko podnošenje različitih administrativnih zahtjeva, uključujući module poput **e-student**, **e-porodilja**, **e-taksa**. Ovakav sistem smanjuje administrativne i fizičke barijere, što ima poseban značaj za OSI.

Dalji razvoj koncepta „**digitalne oaze**”, koja će objediniti sve postojeće i buduće digitalne aplikacije i servise, te planirano uvođenje **AI asistenta za građane**, predstavljaju dodatni potencijal za unapređenje dostupnosti informacija i usluga. Međutim, puni efekti ovih inovacija za OSI zavisit će od dosljedne primjene standarda digitalne pristupačnosti za osobe sa senzornim, intelektualnim i drugim vrstama invaliditeta.

U cjelini posmatrano, Travnik karakterišu istovremeno značajni razvojni potencijali i strukturni izazovi koji neposredno utiču na položaj OSI. Demografske promjene, ekonomske okolnosti i institucionalni kapaciteti ukazuju na potrebu sistemskog, planskog i međusektorskog djelovanja. U tom kontekstu, Lokalni akcioni plan predstavlja ključni instrument za povezivanje strateških opredjeljenja Općine Travnik sa konkretnim mjerama u oblastima obrazovanja, zdravstva, socijalne zaštite, zapošljavanja, pristupačnosti i digitalne inkluzije.

3.1.1. Socijalna zaštita

Socijalna zaštita na području Općine Travnik realizuje se prvenstveno putem **JU Centra za socijalni rad Travnik**, koji predstavlja ključnu instituciju za ostvarivanje prava i pružanje podrške ranjivim kategorijama stanovništva, uključujući OSI i njihove porodice.

Općina Travnik nema uspostavljen jedinstven registar OSI niti je provedeno sistematsko socijalno mapiranje koje bi omogućilo cjelovito sagledavanje potreba ove populacije. Dostupni podaci uglavnom potiču iz evidencija Centra za socijalni rad i odnose se prvenstveno na korisnike koji ostvaruju određena prava iz sistema socijalne zaštite. Takva situacija predstavlja značajno ograničenje za strateško planiranje i razvoj ciljanih lokalnih mjera.

Prema podacima Centra za socijalni rad Travnik, evidentirano je **1.053 osobe sa invaliditetom** sa utvrđenim stepenom invaliditeta od 90% i 100%. Podaci o osobama sa nižim stepenom invaliditeta nisu sistematizirani, iako prema procjenama stručnih radnika i ovih kategorija obuhvata znatan broj korisnika. Ovo dodatno potvrđuje potrebu unapređenja evidencija i analitičkog praćenja stanja u oblasti invaliditeta.

Posebnu kategoriju čine **civilne žrtve rata**, kojih je ne evidentirano **64**, sa stepenom invaliditeta u rasponu od 60% do 100%. Ova grupa često ima kompleksne potrebe koje zahtijevaju integrisanu podršku kroz sisteme socijalne, zdravstvene i psihosocijalne zaštite.

U oblasti institucionalnog zbrinjavanja, **19 osoba sa invaliditetom smješteno u zavodske ustanove socijalne zaštite**, dok svega **4 osobe koriste uslugu stanovanja uz podršku** koju provodi

organizacija SUMERO. Ovi podaci ukazuju na ograničen obuhvat servisa zasnovanih u zajednici, te na i dalje izraženu orijentaciju na institucionalne oblike brige.

Kada je riječ o djeci sa invaliditetom, Centar za socijalni rad Travnik vodi evidenciju o **69 kategorisane** djece. Od tog broja, njih **16** koristi usluge Dnevnog centra „Duga“ u Novom Travniku, dok većina djece nije obuhvaćena organiziranim dnevnim ili drugim oblicima kontinuirane podrške u zajednici. Time se jasno uočava nesrazmjer između potreba djece sa invaliditetom i dostupnih lokalnih servisa.

Pored javnih institucija, važnu ulogu u sistemu socijalne zaštite na području općine ima i nevladin sektor. Posebno se izdvaja **Udruženje „Sreća za sve“**, koje pruža sveobuhvatnu podršku djeci i osobama sa invaliditetom i njihovim porodicama kroz individualni i grupni rad, psihosocijalnu podršku, terapijske i rehabilitacijske aktivnosti, kao i radno-okupacione programe. Udruženje aktivno doprinosi socijalnoj uključenosti i zapošljavanju OSI, te predstavlja primjer dobre prakse u razvoju usluga u zajednici. Najveći dio finansiranja osigurava se iz budžeta Općine Travnik, uz dodatnu podršku donatora. Ipak, postojeća prostorna i kapacitetna ograničenja ukazuju na potrebu daljeg institucionalnog jačanja i širenja usluga.

Prema Zakonu o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške OSI u Federaciji Bosne i Hercegovine, OSI ostvaruju prava na novčane naknade i materijalnu podršku, među kojima su lična invalidnina¹, dodatak za njegu i pomoć drugog lica² i ortopedski dodatak³. Ova prava finansiraju se sa viših nivoa vlasti.

Ostala prava, uključujući profesionalnu rehabilitaciju, asistivne i podržavajuće usluge, ranu razvojnu podršku, ličnu asistenciju, asistente u obrazovanju i druge oblike pomoći, regulisana su posebnim propisima, ali u praksi još uvijek nisu u potpunosti razvijena niti jednako dostupna na lokalnom nivou.

Status roditelja njegovatelja predstavlja jedan od ključnih oblika podrške porodicama djece sa invaliditetom, jer omogućava roditeljima da se u potpunosti posvete svakodnevnoj brizi, njezi i podršci djetetu. Ovo pravo ostvaruje **27 roditelja**, što ukazuje na značajan broj porodica kod kojih je potreba za intenzivnom i kontinuiranom podrškom izražena tokom cijelog dana.

¹ Ličnu invalidninu, kao osnovni oblik novčane podrške može ostvariti osoba sa invaliditetom ukoliko je utvrđeno oštećenje organizma u postotku od 90% i 100%. Visina naknade određuje se prema stepenu oštećenja organizma. U 2025. godini, lična invalidnina iznosila je 210,55 KM mjesečno za 100% invaliditet, te 157,91 KM mjesečno za 90% invaliditeta.

² Dodatak za njegu i pomoć drugog lica ostvaruju osobe sa invaliditetom koje, usljed zdravstvenog stanja, nisu u mogućnosti samostalno zadovoljiti osnovne životne potrebe. Korisnici se razvrstavaju u dvije grupe: I grupa – osobe kojima je potrebna stalna pomoć i njega druge osobe (526,37 KM mjesečno u 2025. godini) i II grupa – osobe kojima je potrebna povremena ili djelimična pomoć druge osobe (263,19 KM mjesečno u 2025. godini).

³ Naknadu za ortopedski dodatak može ostvariti osoba kod koje je, u skladu sa ocjenom Instituta utvrđena potreba za ovakvim vidom materijalne pomoći, a kod koje je došlo do amputacije najmanje jednog ekstremiteta ili teškog oštećenja funkcije ekstremiteta, slijepa osoba, kao i osoba sa enukleacijom jednog oka, te osoba s oštećenjem sluha koja koristi slušni aparat 863,85 KM mjesečno u 2025.).

Među kroisnicima **usluge kućna njega i pomoć** je 15 OSI.

Iako je sistem socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine uređen kao zajednička nadležnost federalnog i kantonalnog nivoa vlasti, a osnovna novčana i materijalna prava OSI u najvećoj mjeri osigurana sa viših nivoa vlasti, uloga jedinica lokalne samouprave je ključna u razvoju i pružanju socijalnih usluga u zajednici. Lokalni nivo predstavlja prvi i najdostupniji kontakt građana sa sistemom socijalne zaštite i ima značajnu odgovornost u prepoznavanju stvarnih potreba OSI i njihovih porodica.

Istovremeno, dominantan teret brige o djeci i odraslim OSI i dalje snose porodice, što često dovodi do socijalne izolacije, smanjenih mogućnosti zapošljavanja članova porodice, kao i povećanog rizika od fizičke i psihosocijalne iscrpljenosti. Ovakvo stanje jasno ukazuje na nedostatak dostupnih, kontinuiranih i strukturiranih usluga podrške u zajednici, posebno onih koje omogućavaju dnevni boravak, rehabilitaciju, socijalizaciju i razvoj funkcionalnih vještina OSI.

U tom kontekstu, osnivanje i razvoj dnevnog centra za djecu i odrasle osobe sa invaliditetom nameće se kao jedna od ključnih prioritarnih mjera Općine Travnik u oblasti socijalne zaštite. Razvoj ove usluge doprinio bi rasterećenju porodica, povećanju samostalnosti korisnika i jačanju njihove socijalne uključenosti, te omogućio prelazak sa institucionalnog modela brige na modele podrške zasnovane u zajednici, u skladu sa principima deinstitucionalizacije i inkluzije.

3.1.2. Obrazovanje

Sistem obrazovanja na području općine Travnik obuhvata predškolske ustanove, osnovne i srednje škole koje djeluju u skladu sa važećim propisima i razvojnim prioritetima definisanim na lokalnom nivou. Prema strateškim dokumentima općine⁴, obrazovna mreža je razvijena i teritorijalno razgranata, ali se suočava sa dugoročnim trendom smanjenja broja učenika, što se povezuje sa padom nataliteta i migracijama stanovništva.

Predškolski odgoj i obrazovanje odvija se u četiri ustanove, ukupnog kapaciteta 224 djece⁵, i to kroz jednu javnu i tri privatne predškolske ustanove.

Na području općine djeluje 11 osnovnih škola sa 13 područnih škola¹. Infrastruktura osnovnih škola, prema navodima iz strategije, ocijenjena je kao zadovoljavajuća⁶, uz kontinuirane napore za unapređenje uslova rada.

U Travniku djeluje šest srednjih škola različitih usmjerenja⁷. I u ovom segmentu ističe se da su osigurani osnovni uslovi rada, ali da postoji potreba za daljim ulaganjima i modernizacijom⁸.

⁴ Strategija razvoja općine Travnik 2022-2027, poglavlje 2.1.5.1. Školstvo.

⁵ Idem

⁶ Idem

⁷ Idem

⁸ Idem

U kontekstu izrade Lokalnog inkluzivnog plana za osobe sa invaliditetom, dodatna pažnja usmjerena je na procjenu spremnosti obrazovnog sistema da odgovori na potrebe djece sa invaliditetom i teškoćama u razvoju – kroz dostupnost stručne podrške, prilagođenih nastavnih programa, asistivne tehnologije i arhitektonske pristupačnosti.

Poziv za dostavljanje podataka upućen je svim obrazovnim ustanovama, međutim informacije o inkluzivnim praksama i kapacitetima dostavile su dvije škole (OŠ Travnik; JU OŠ „Mehurići“), što predstavlja osnov za prikaz trenutnog stanja i ukazuje na potrebu daljeg unapređenja sistema prikupljanja podataka na lokalnom nivou.

Prema dostavljenim odgovorima, inkluzivno obrazovanje je prisutno u praksi, ali su kapaciteti i uslovi njegove provedbe neujednačeni.

Dio učenika sa invaliditetom ima obezbijeđenu podršku asistenta u nastavi, ali pojedine škole ističu potreba za većim brojem asistenata i sistemskim rješenjima koja bi osigurala kontinuitet podrške.

Prilagođeni planovi i programi se primjenjuju za određeni broj učenika, dok se u nekim školama u određenim slučajevima i dalje provode procedure kategorizacije koje prethode definisanju individualnih mjera. Škole uglavnom raspolažu pedagoško-psihološkim službama, ali je izražen nedostatak stručnjaka specifičnih profila kao što su logopedi, defektolozi i rehabilitatori. Također, evidentno je da se usluge mobilnih stručnih timova u praksi ne koriste.

Kada su u pitanju nastavni materijali i oprema, prisutan je nedostatak prilagođenih udžbenika i asistivne tehnologije. Potrebe učenika su raznolike i zahtijevaju kontinuirana ulaganja u specijalizirana didaktička sredstva.

U oblasti pristupačnosti, postoje primjeri osiguranih rampi i adekvatnih prilaza (OŠ Travnik), ali i situacije gdje pragovi, dimenzije vrata i neprilagođeni sanitarni čvorovi predstavljaju prepreku samostalnom kretanju učenika (JU OŠ „Mehurići“).

Nastavno osoblje prolazi obuke, ali uglavnom povremeno, uz jasno izraženu potrebu za češćim i praktično orijentisanim programima stručnog usavršavanja.

Ukupno posmatrano, može se zaključiti da Travnik raspolaže razvijenom mrežom obrazovnih ustanova, ali da je za puni razvoj inkluzivnog obrazovanja potrebno dodatno jačanje stručnih kapaciteta, povećanje dostupnosti asistenata, ulaganje u pristupačnost i obezbjeđenje prilagođenih nastavnih materijala.

3.1.3. Zdravstvena zaštita

Zdravstvena zaštita na području Općine Travnik pruža se na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou, kroz mrežu javnih i privatnih ustanova. Primarna zdravstvena zaštita obuhvata porodičnu medicinu, kućno liječenje i polivalentnu patronažnu službu, a realizuje se putem jedanaest ambulanti koje pokrivaju cjelokupno područje općine. Ove usluge pruža Javna ustanova Dom zdravlja Travnik. U njenom sastavu djeluje Služba za zdravstvenu zaštitu djece i omladine, sa predškolskim i školskim dispanzerom, savjetovalištem za djecu sa imunizacionim centrom i patronažnu službu. Takođe, Dom zdravlja raspolaže sa Službom za mentalno zdravlje, specijalističko-konsultativnim ambulantama te Službom za zdravstvenu zaštitu radnika i sportista.

Sekundarnu i tercijarnu zdravstvenu zaštitu građani ostvaruju u okviru tri bolnice na području općine Travnik: Bolnica Travnik, Bolnica za plućne bolesti i tuberkulozu Travnik i Hrvatska bolnica Dr. fra Mato Nikolić" Nova Bila, koje pružaju konsultativno-specijalističke, dijagnostičke i bolničke usluge. Pored javnih zdravstvenih ustanova, na području općine prisutne su privatne specijalističke ordinacije i klinike, kao i javne i privatne apoteke koje izdaju lijekove na recept u okviru ugovora sa Zavodom za zdravstveno osiguranje SBK/KSB, čime se dodatno unapređuje pristup lijekovima i uslugama.

Iako su građanima dostupne osnovne i specijalističke zdravstvene usluge, OSI i njihove porodice ukazuju na niz ključnih izazova. Nedostatak servisa za ranu identifikaciju i intervenciju, odnosno nepostojanje Centra za rani rast i razvoj, otežava pravovremeno prepoznavanje i adekvatne odgovore za specifične razvojne potrebe djece sa invaliditetom, čime se potencijalno umanjuju efekti kasnijih rehabilitacionih i obrazovnih intervencija. Kao značajan korak prema ranoj detekciji, Zavod za javno zdravstvo Srednjobosanskog kantona u saradnji sa Udruženjem "Svijet u slikama" pokrenuo je skrining program za sve djece do dvije godine sa ciljem ranog prepoznavanja razvojnih odstupanja i osiguravanja pravovremene podrške. Međutim, ovaj program još uvijek nije u potpunosti integrisan u svakodnevne lokalne zdravstvene usluge. (travnicki.info)

Pitanje pristupačnosti zdravstvenih objekata predstavlja dodatni izazov, jer fizički ulazi, higijenski čvorovi i komunikacijske površine nisu sistemski procijenjeni niti planski prilagođeni principima univerzalnog dizajna. To otežava kretanje i korištenje usluga osobama sa tjelesnim, senzornim ili kombinovanim oblicima invaliditeta. Takođe, nedovoljna koordinacija sa rehabilitacionim i terapijskim programima u lokalnim ustanovama, uključujući terapiju pokreta, logopedsku podršku, psihosocijalnu asistenciju i specijalizirane rehabilitacione tretmane, ograničava holistički pristup osobama sa kompleksnim zdravstvenim potrebama.

Dodatne prepreke predstavljaju administrativne i informacijske barijere koje otežavaju ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu. Osobe sa invaliditetom često se suočavaju sa složenim birokratskim procedurama, nedovoljno prilagođenim uputnicama i dokumentacijom, poteškoćama u organizaciji prevoza do specijalističkih usluga, kao i nedostatkom komunikacijske podrške u vezi sa pravima, dostupnim servisima i procedurama.

Sve navedeno jasno ukazuje na potrebu sistemskog unapređenja lokalnih zdravstvenih usluga kako bi one bile inkluzivne i prilagođene OSI. To podrazumijeva jačanje preventivnih i rehabilitacionih kapaciteta, unapređenje fizičke i komunikacijske pristupačnosti, bolju međusobnu koordinaciju sa specijalističkim i terapijskim programima, te razvoj i integraciju ranih intervencija i kontinuiranih usluga u zajednici.

3.1.4. Sport i kultura

Razvoj **sporta** predstavlja jednu od prepoznatih oblasti javnog interesa u Općini Travnik, o čemu svjedoči razvijena sportska infrastruktura i aktivan rad brojnih sportskih organizacija. Na području općine djeluje oko 30 nevladinih organizacija iz oblasti sporta, koje obuhvataju širok spektar sportskih disciplina, a većina njih djeluje u okviru Sportskog saveza općine Travnik. Općina kontinuirano izdvaja značajna budžetska sredstva za sport, čime se stvaraju osnovni preduslovi za razvoj sportskih aktivnosti na lokalnom nivou.

Međutim, uprkos relativno razvijenom sportskom sektoru, postojeći kapaciteti i programi u ograničenoj mjeri su sistemski prilagođeni potrebama OSI. Većina sportskih aktivnosti realizuje se u školskim sportskim salama i na otvorenim terenima, koji često ne ispunjavaju standarde fizičke pristupačnosti niti su programski prilagođeni uključivanju djece i odraslih OSI.

Pozitivan iskorak predstavlja *završetak i stavljanje u funkciju nove sportske dvorane u okviru Srednjoškolskog centra u Travniku*, koja je izgrađena u skladu sa savremenim standardima pristupačnosti. Ovaj objekat po prvi puta omogućava adekvatne uslove za organizaciju sportskih i rekreativnih aktivnosti prilagođenih OSI, uključujući prilagođen ulaz i unutrašnju komunikaciju.

Postojanje takve infrastrukture otvara mogućnosti za razvoj *inkluzivnih sportskih i rekreativnih programa* za djecu i odrasle OSI, jačanje saradnje sa sportskim klubovima i nevladinim organizacijama, prilagođavanje postojećih sportskih disciplina, kao i pokretanje i implementaciju programa u okviru *Specijalne olimpijade*, po uzoru na dobre prakse drugih lokalnih zajednica. Time se doprinosi socijalnoj uključenosti, unapređenju fizičkog i mentalnog zdravlja te razvoju socijalnih i komunikacijskih vještina OSI.

S obzirom na to da Općina Travnik redovno sufinansira sportske organizacije, postoji realna mogućnost da se kroz modele finansiranja uvedu jasni inkluzivni kriteriji. To podrazumijeva obavezu korisnika budžetskih sredstava da, u skladu sa svojim kapacitetima, razvijaju programe prilagođene OSI, osiguraju pristupačnost objekta i informacija te omoguće aktivno učešće u sportskim i rekreativnim aktivnostima.

Uvođenje inkluzivnih standarda kao uslova za dodjelu budžetskih sredstava predstavlja efikasan mehanizam lokalne samouprave, kojim se sport afirmiše kao instrument jednakih mogućnosti i socijalne uključenosti, uz istovremeno jačanje društvene odgovornosti sportskih organizacija.

Općina Travnik raspolaže **bogatim kulturno-historijskim** naslijeđem koje obuhvata 18 registrovanih nacionalnih spomenika, brojne muzejske i galerijske sadržaje, javne ustanove culture te razvijenu mrežu kulturnih manifestacija i organizacija civilnog društva. Kulturni život institucionalno se odvija kroz rad Javne ustanove Zavičajni muzej Travnik (uključujući Memorijalni muzej Rodna kuća Ive Andrića), JU Biblioteka Travnik, JU Centar za kulturu Općine Travnik, Hrvatski kulturni centar „Nova Bila“, kao i kroz djelovanje pozorišta, kulturno-umjetničkih društava i nevladinih organizacija. Rad ovih ustanova redovno se sufinansira iz Budžeta Općine.

Uprkos razvijenoj kulturnoj infrastrukturi i kontinuitetu kulturnih programa, pitanje dostupnosti i pristupačnosti kulturnih sadržaja za OSI u općinskim strateškim dokumentima i praksi nije sistemski razmatrano. Ne postoje objedinjeni podaci o fizičkoj, komunikacijskoj i informacijskoj pristupačnosti kulturnih institucija, niti su uspostavljeni standardi ili kriteriji koji bi osigurali ravnopravan pristup osobama sa različitim vrstama invaliditeta (tjelesnim, senzornim, intelektualnim).

Dodatni izazov predstavlja činjenica da se značajan dio kulturnih institucija nalazi u objektima kulturno-historijskog naslijeđa, gdje prilagodbe zahtijevaju pažljivo planiranje i veća finansijska ulaganja. Izostanak planskog pristupa dovodi do toga da OSI, posebno osobe sa smanjenom pokretljivošću, oštećenjem vida ili sluha, kao i osobe sa intelektualnim teškoćama, u praksi imaju ograničen ili otežan pristup kulturnim sadržajima, događajima i programima.

Tradicionalne manifestacije, poput Andrićevih dana kulture, smotre folklor, koncerata i festivala, uglavnom nemaju jasno definisane inkluzivne elemente, kao što su pristupačna infrastruktura, prilagođena interpretacija sadržaja, asistivne tehnologije ili posebni program namijenjeni OSI. Njihovo učešće u kulturnom životu uglavnom zavisi od individualnih inicijativa i podrške porodice ili civilnog društva, a ne od institucionalnih rješenja.

Iako Općina finansijski podržava rad ustanova kulture, u postojećim modelima finansiranja nisu definisani kriteriji pristupačnosti i inkluzije. Time se propušta prilika da se kultura snažnije afirmiše kao prostor socijalne participacije i ostvarivanja kulturnih prava OSI.

Sve navedeno ukazuje na potrebu da se kultura u okviru Akcionog plana prepozna kao zasebna oblast djelovanja, sa fokusom na unapređenje fizičke i komunikacijske pristupačnosti, razvoj inkluzivnih programa i jačanje uloge lokalne zajednice u osiguravanju ravnopravnog učešća OSI u kulturnom životu Općine.

3.1.5. Zapošljavanje i profesionalna rehabilitacija osoba sa invaliditetom

Zapošljavanje OSI predstavlja jedno od ključnih područja društvene i ekonomske inkluzije, jer doprinosi njihovoj samostalnosti, većoj socijalnoj uključenosti i unapređenju kvaliteta života. Iako postoji institucionalni okvir koji podržava profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje OSI, u praksi su i dalje prisutni ograničeni oblici njihovog uključivanja na tržište rada.

Pozitivan primjer uključivanja OSI u formalno tržište rada predstavlja **kompanija GS-TMT d.o.o.** Travnik. Riječ je o jednoj od većih proizvodnih kompanija u lokalnoj zajednici, koja u okviru svoje grupacije zapošljava oko 750 radnika, među kojima je trenutno zaposleno 10 OSI. Zapošljavanje OSI realizovano je kroz prilagođavanje radnih zadataka i organizaciju radnog procesa u skladu sa mogućnostima zaposlenih, čime je omogućena njihova aktivna i produktivna uključenost u radno okruženje. Kompanija je iskazala spremnost za daljnje zapošljavanje OSI, u skladu s potrebama proizvodnog procesa i profesionalnim kompetencijama kandidata. Ovakav pristup pokazuje da i u industrijskim sektorima, koji se često percipiraju kao zahtjevni u pogledu radne sposobnosti, postoji prostor za inkluzivno zapošljavanje uz odgovarajuću organizacijsku prilagodbu i otvorenost poslodavca.

Značajan doprinos profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju OSI na lokalnom nivou daje i Udruženje „**Sreća za sve**“, osnovano 2019. godine s ciljem unapređenja položaja djece sa teškoćama u razvoju i punog uključivanja OSI u društveni život. Kroz partnersku saradnju sa FPRZOSI FBiH zaposleno je 15 OSI. Aktivnosti obuhvataju rad u plastencima, radno-okupacione programe poput laserske gravure i različitih praktičnih radionica, čime s ekorisnicima omogućava sticanje radnog iskustva, jačanje samopouzdanja i aktivno učešće u zajednici. Pojedini korisnici su, uz podršku FPRZOSI FBiH, pokrenuli vlastite poslovne inicijative (npr. u oblasti laserskog graviranja), što predstavlja dodatni iskorak u pravcu profesionalnog osnaživanja i dugoročne ekonomske neovisnosti.

Ovi primjeri pokazuju da institucionalni mehanizmi podrške, kada se povežu sa odgovornim poslodavcima i snažnim lokalnim inicijativama, mogu dati konkretne i mjerljive rezultate. Ipak, u širem kontekstu lokalnog tržišta rada, zapošljavanje OSI ostaje znatno ispod realnih potreba i mogućnosti, bez jasno definisanih lokalnih politika, podsticaja i ciljeva koji bi sistemski motivisali poslodavce da otvaraju ili prilagođavaju radna mjesta.

Lokalno tržište rada dominatno čine mala i srednja preduzeća, obrti i uslužne djelatnosti, a učešće OSI u formalnom zapošljavanju ostaje ograničeno. Istovremeno, ne postoje objedinjeni i sistematizirani podaci o drugim subjektima u kojima su OSI zaposlene uz podršku FPRZOSI FBiH ili sličnih programa, što otežava identifikaciju i promociju dobrih praksi na lokalnom nivou.

Osobe sa invaliditetom često se suočavaju sa dodatnim preprekama prilikom ulaska na tržište rada, uključujući stereotipe i nedovoljnu informisanost poslodavaca, manjak prilagođenih radnih mjesta, ograničene mogućnosti profesionalnog osposobljavanja i nedovoljnog korištenja mjera aktivne politike zapošljavanja. Porodice često ističu i složene administrativne procedure, nedostatak jasnih informacija o pravima i programima podrške, kao i odsustvo fleksibilnih modela rada, što dodatno usporava procese radne integracije.

3.1.6. Uloga organizacija civilnog društva u podršci OSI

Podrška OSI u općini Travnik u značajnoj mjeri oslanja se na aktivnosti organizacija civilnog društva. Iako sektor udruženja koja djeluju u oblasti prava i podrške OSI postoji i pokazuje

određeni nivo aktivnosti, on još uvijek nije razvijen u mjeri koja bi sistemski odgovarala na sve potrebe ove populacije, posebno u oblastima dugoročne socijalne podrške, profesionalne rehabilitacije i razvoja specijalizovanih usluga u zajednici.

Među aktivnijim organizacijama civilnog društva u oblasti podrške OSI ističe se **Udruženje „Sreća za sve“**, koje već više od šest godina djeluje u općini Travnik s ciljem unapređenja kvaliteta života djece i odraslih OSI te njihovih porodica. Udruženje trenutno pruža podršku za oko 80 korisnika kroz individualne i grupne programe usmjerene na jačanje fizičkih, socijalnih i emocionalnih vještina, kao i psihološku i psihoterapijsku podršku roditeljima. Programske aktivnosti obuhvataju terapijske i rehabilitacione oblike rada, uključujući terapijsko jahanje i hidroterapiju, kao i radno-okupacione aktivnosti koje doprinose socijalizaciji i razvoju radnih navika. Udruženje organizuje i inkluzivne sportske, edukativne i društvene događaje s ciljem jačanja osjećaja pripadnosti i vidljivosti OSI u zajednici. Rad Udruženja realizuje stručni tim koji uključuje psihologe, pedagoge, psihoterapeuta te osobe sa invaliditetom angažovane u projektnim i radno-okupacionim programima, čime se osigurava model podrške zasnovan na stručnosti i principima inkluzije. Iako ostvaruje značajne rezultate, Udruženje djeluje u prostorno ograničenim uslovima, što otežava dalji razvoj i proširenje usluga. Uspostavljanje poludnevnog centra predstavlja jedan od ključnih razvojnih ciljeva, koji bi omogućio kontinuiranu i sistematičniju podršku većem broju korisnika.

Značajan resurs u oblasti zagovaranja i unapređenja prava predstavlja i **Udruženje oboljelih od multiple skleroze SBK „Uzdah“**, osnovano 2014. godine. Udruženje djeluje na unapređenju dostupnosti liječenja, lijekova i ortopedskih pomagala, te pruža podršku članovima u ostvarivanju prava iz zdravstvenog i socijalnog sistema. Kao inicijator dopune esencijalne liste lijekova u SBK, Udruženje je doprinijelo uvrštavanju pelena za odrasle na esencijalnu listu, čime je ostvaren konkretan pomak u zaštiti prava OSI. Pored zagovaračkog rada, organizuje savjetodavne aktivnosti, radionice i kampanje podizanja svijesti.

Pored navedenih, u lokalnoj zajednici djeluju i druga udruženja i inicijative koje, u skladu sa svojim kapacitetima, doprinose unapređenju kvaliteta života OSI. Međutim, nedostaje sistemski okvir za jače umrežavanje, koordinaciju i dugoročnu finansijsku održivost njihovog rada.

3.2. SWOT analiza sistema podrške i položaja OSI u općini Travnik

SWOT analiza predstavlja analitički okvir za sagledavanje unutrašnjih kapaciteta i ograničenja, kao i vanjskih faktora koji utiču na unapređenje položaja OSI u općini Travnik. Analiza se temelji na nalazima procjene postojećeg stanja, strateških i normativnih dokumenata, te uvidima prikupljenim kroz konsultativne procese, uključujući fokus grupe i saradnju sa relevantnim institucijama i organizacijama civilnog društva. Identifikovane snage, slabosti, prilike i prijetnje

predstavljaju osnov za definisanje realnih, ostvarivih i mjerljivih strateških ciljeva i mjera, u skladu sa nadležnostima lokalne samouprave i širim razvojnim i inkluzivnim okvirima.

S SNAGE	W SLABOSTI
<p>Jasno iskazana politička volja Općine Travnik za unapređenje položaja OSI.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postojanje modela usluge „stanovanje u zajednici“ za OSI. • Aktivno djelovanje udruženja OSI, uključujući „Sreća za sve“, „Uzdah“ i druge organizacije. • Spremnost dijela privatnog sektora za zapošljavanje OSI. • Razvijena mreža javnih servisa, uključujući CSR, CMZ, obrazovne ustanove, zdravstvene ustanove. • Postojeća infrastruktura u oblasti culture. • Dostupan stručni kadar i iskustvo uposlenika u javnim institucijama i servisima. • Formirano i aktivno općinsko Koordinaciono tijelo za zaštitu djece. • Povećan nivo senzibiliziranosti javnosti za potrebe OSI. • Postojanje Strategije razvoja Općine Travnik koja prepoznaje pitanje inkluzije. • Program „Stariji brat, starija sestra“ kao primjer razvijenog modela socijalne podrške. • Otvorenost lokalnih medija za teme koje se odnose na prava i položaj OSI. • Kontinuirana obuka uposlenika javne uprave i javnih servisa za korištenje znakovnog jezika. • Razvijeni administrativni kapaciteti i dostupnost digitalnih usluga putem platforme e-Travnik. 	<p>Nedostatak socijalnih usluga u zajednici za OSI (npr. dnevni i servisni centri, personalna asistencija, savjetodavni servisi).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slaba organizovanost i niska motivisanost OSI za samopredstavljanje i aktivno učešće u javnom životu. • Prisutne arhitektonske i komunikacijske barijere u javnim i privatnim objektima, nedovoljna digitalizacija javnih servisa (CSR, DZ). • Nedostatak institucionalizovanih mehanizama konsultacija sa OSI u procesu donošenja javnih politika. • Izostanak kontinuiranog nadzora i evaluacije primjene standarda pristupačnosti. • Nedovoljna informisanost građana o pravima i mogućnostima OSI. • Neprilagođeni kriteriji za stipendiranje učenika i studenata sa invaliditetom. • Nedostatak pristupačnih i prilagođenih informacija za OSI u svim oblastima života. • Neadekvatna saobraćajna infrastruktura (označeni pješački prelazi, taktilne staze, zvučni semafori i sl.). • Nedostatak kontinuiranih programa profesionalne rehabilitacije i osnaživanja OSI. • Nedostatak sistematičnog prikupljanja, praćenja i korištenja podataka o OSI. • Nedostatak dječijih igrališta i rekreativnih prostora, uključujući sadržaje prilagođene za djecu sa invaliditetom. • Nedostatak servisa rane identifikacije i intervencije, odnosno izostanak centra za rani rast i razvoj • Ograničen pristup inkluzivnim kulturnim i sportskim sadržajima (neprilagođena infrastruktura, nedostatak obučanih trenera i sportskih radnika za inkluzivne aktivnosti) •
O PRILIKE	T PRIJETNJE
<p>Postojanje federalnog strateškog okvira za unapređenje položaja OSI.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostupnost domaćih i međunarodnih fondova za inkluziju, pristupačnost i razvoj usluga u zajednici (EU, UNDP, UNICEF, USAID, FMRSP i dr.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Odliv mladog i stručnog kadra iz lokalne zajednice. • Smanjenje međunarodne i donatorske podrške inkluzivnim programima. • Politička nestabilnost i promjene razvojnih prioriteta

<ul style="list-style-type: none"> • Reformski procesi u zakonodavnom okviru u oblasti socijalnih usluga u FBiH. • Entitetski programi profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja OSI. • Međunarodne obaveze BiH prema UNCRPD kao snažan mehanizam zagovaranja promjena. • Proces evropskih integracija i Agenda 2030 kao okvir za razvoj i održivost inkluzivnih lokalnih politika. • Razvoj i jačanje partnerstava sa organizacijama civilnog društva i stručnim organizacijama. • Mogućnosti međunarodne saradnje i razmjene dobrih praksi kroz pobratimstva (grad Lajpzig) i projekte. • Povećan interes donatora za ranu intervenciju, deinstitucionalizaciju i inkluzivno obrazovanje. • Digitalizacija javne uprave kao prilika za unapređenje pristupa informacijama i uslugama za OSI. • Rast društvene svijesti i medijske vidljivosti pitanja inkluzije i prava OSI. • Potencijal razvoja socijalnog poduzetništva i društveno odgovornih modela zapošljavanja OSI. 	<p>vlasti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograničeni budžetski kapaciteti i šira ekonomska nestabilnost. • Nepovoljni demografski trendovi, uključujući starenje stanovništva. • Porast siromaštva i socijalne ranjivosti porodica OSI. • Nedovoljna koordinacija između sektora i nivoa vlasti. • Rizik od prirodnih i vanrednih nesreća (poplave, pandemije, zemljotresi i dr.)
--	---

IV. VIZIJA

Vizija općine Travnik zasniva se na principima jednakosti, dostupnosti i punog učešća OSI u svim segmentima društvenog života. Polazeći od analize postojećeg stanja, identifikovanih potreba i razvojnih potencijala lokalne zajednice, vizija artikuliše dugoročno opredjeljenje općine prema sistemskom uklanjanju arhitektonskih, komunikacijskih i društvenih barijera, te razvoju pristupačnih i kvalitetnih usluga u zajednici. Ona predstavlja normativni i strateški okvir za planiranje javnih politika, usmjeravajući djelovanje lokalne samouprave i partnerskih aktera prema održivoj inkluziji djece i odraslih osoba s invaliditetom.

VIZIJA

Travnik – zajednica jednake pristupačnosti, učešća i mogućnosti za sve osobe sa invaliditetom.

VIZIJA

“Travnik je zajednica bez arhitektonskih, informacijskih i društvenih barijera, u kojoj djeca i odrasle osobe s invaliditetom imaju ravnopravni pristup zdravstvenim, obrazovnim, socijalnim i kulturnim uslugama, mogućnostima zapošljavanja, sportskim i rekreativnim aktivnostima, te aktivno učestvuju u donošenju odluka koje ih se tiču.”

Ova vizija predstavlja temelj za definisanje strateških ciljeva, prioriteta i mjera. Njeno ostvarenje podrazumijeva razvijenu i koordinisanu mrežu podrške OSI, u kojoj javni, privatni i civilni sektor djeluju sinergijski i komplementarno. U takvom okruženju, pristup socijalnim uslugama, obrazovanju, zdravstvu, kulturi, sportu i zapošljavanju je univerzalan, pravovremen i prilagođen stvarnim potrebama korisnika. Osobe sa invaliditetom su osnažene da aktivno učestvuju u procesima donošenja odluka koje ih se tiču, dok lokalna uprava planira i razvija politike na osnovu podataka, praćenje rezultata i procjene efekata. Ovakav pristup omogućava veću samostalnost, punu društvenu integraciju i ravnopravnu participaciju OSI u životu zajednice, čime se istovremeno jača ukupni društveni i ekonomski potencijal općine.

V. STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETNE OBLASTI

Strateški ciljevi definišu ključne pravce djelovanja Općine Travnik u ostvarivanju vizije inkluzivne zajednice za OSI. Oni predstavljaju temelj za planiranje, prioritizaciju resursa i razvoj politika, a obuhvataju oblasti u kojima je potrebno uklanjanje prepreka, jačanje kapaciteta i kreiranje prilika za punu participaciju osoba s invaliditetom u društvenom, institucionalnom i ekonomskom životu općine.

5.1. OSNOVNI CILJ

Unaprijediti uslove za ravnopravno učešće i kvalitet života OSI u Općini Travnik kroz razvoj pristupačnih usluga, jačanje lokalnih kapaciteta i uklanjanje ključnih prepreka za punu društvenu, institucionalnu i ekonomsku inkluziju.

5.2. SPECIFIČNI CILJEVI I AKTIVNOSTI

1

Unaprijediti pristupačnost fizičkog i komunikacijskog okruženja

Osigurati sistematsko uklanjanje arhitektonskih i komunikacijskih barijera te unaprijediti znanje, kapacitete i razumijevanje svih relevantnih aktera o pravima i pristupačnosti OSI.

2

Podržati inkluzivno obrazovanje

Osigurati ravnopravan pristup inkluzivnom i kvalitetnom obrazovanju za djecu i mlade sa invaliditetom, uz razvoj sistema identifikacije, adekvatne podrške i punog uključivanja na svim nivoima obrazovanja.

3

Unaprijediti ekonomsko osnaživanje i zapošljavanje OSI

Povećati zapošljivost, profesionalne vještine i ekonomsko osnaživanje OSI kroz program obuke, razvoj vještina i jačanje institucionalne podrške za uključivanje na tržište rada.

4

Unaprijediti dostupnost i kvalitet stanovanja uz podršku

Osigurati pristup sigurnom, podržanom i inkluzivnom stanovanju u lokalnoj zajednici kroz razvoj standardiziranih modela stanovanja, jačanje uloge centara za socijalni rad i koordinaciju sa relevantnim institucijama, te podršku procesima tranzicije iz institucija u zajednicu.

5

Promovisati inkluziju kroz sport, kulturu i društveni život

Stvaranje inkluzivnog okruženja u kojem OSI, a posebno žene i djevojčice, imaju jednake mogućnosti učešća u kulturnim, sportskim i društvenim aktivnostima, kroz pristupačnu infrastrukturu, prilagođene sadržaje i sistemsku podršku.

6

Razviti i unaprijediti socijalne usluga u zajednici

Proširiti dostupnost i kvalitet usluga podrške, uključujući dnevne centre, servisne usluge i druge oblike pomoći koje doprinose samostalnom životu i aktivnoj uključenosti OSI.

7

Unaprijediti pristupačnost i inkluzivnost zdravstvene zaštite

Ukloniti arhitektonske, komunikacijske i proceduralne barijere u zdravstvenim ustanovama, te ojačati mehanizme rane identifikacije i intervencije kod djece s razvojnim teškoćama.

8

Ojačati ulogu OSI i njihovih organizacija u donošenju odluka

Unaprijediti institucionalno učešće organizacija osoba sa invaliditetom kroz njihovo osnaživanje, umrežavanje i formalizovano uključivanje u planiranje, implementaciju i praćenje lokalnih politika, kako bi njihove potrebe i interesi bili sistematski zastupljeni.

VI. RAZRADA SPECIFIČNIH CILJEVA I MJERA PROVOĐENJA

SPECIFIČAN CILJ 1: UNAPRIJEDITI PRISTUPAČNOST FIZIČKOG I KOMUNIKACIJSKOG OKRUŽENJA

Univerzalna pristupačnost predstavlja temeljni preduslov za ostvarivanje svih prava OSI i njihovo ravnopravno uključivanje u društveni život zajednice. Pristupačnost se ne može posmatrati kao ad hoc mjera, već kao kontinuiran, planski i institucionalno usmjeren process koji se provodi u svim oblastima javnog djelovanja.

Ovaj specifičan cilj usmjeren je na sistematsko uklanjanje arhitektonskih i komunikacijskih barijera, unapređenje standarda pristupačnosti u javnoj infrastrukturi i uslugama te jačanje znanja i odgovornosti institucija i drugih aktera u primjeni principa univerzalnog dizajna. Poseban naglasak stavlja se na osiguravanje da informacije, javne usluge i prostori budu dostupni svim građanima, bez obzira na vrstu i stepen invaliditeta.

Operativna mjera 1.1: Ukloniti prioritetne arhitektonske barijere u javnim objektima i na javnim površinama

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
1.1.1. Provoditi redovne inspekcijske nadzore javnih objekata i javnih površina kako bi se osiguralo poštivanje standarda pristupačnosti za OSI (rampe, pristupne staze, signalizacija, pristupačni ulazi, parking mjesta, pješački prelazi, trotoari).“	Općina Travnik- Služba za inspekcijski nadzor	OOSI	Broj inspekcijskih nadzora Broj uočenih i prijavljenih nepravilnosti	2026-2028. (jednom godišnje)	Budžet Općine
1.1.2. Osigurati dosljednu primjenu standarda pristupačnosti u planiranju, izgradnji i rekonstrukciji novoizgrađenih javnih objekata i javnih površina.	Općina Travnik- Služba za urbanizam, građenje, katatstar i imovinsko-pravne poslove, Komisija za utvrđivanja uslova	OOSI Investitori/izvođači radova	Broj novoizgrađenih javnih objekata i javnih površina koji zadovoljavaju standard pristupačnosti	2026-2028. (kontinuirano)	Budžet Općine

	izdavanja upotrebne dozvole				
1.1.3. Prilagoditi pristup muzeju i Centru za mentalno zdravlje i drugim javnim ustanovama (rampe, staze)	JU Muzej, JU Dom zdravlja	Općina Travnik- Služba za urbanizam, građenje, katatstar i imovinsko-pravne poslove	Objekti prilagođeni OSI	2026-2028. (kontinuirano)	Budžet Općine, donatorska sredstva
1.1.4. Ugraditi lift u objektu Općine Travnik radi osiguranja nesmetanog kretanja OSI	Općina Travnik- Služba za urbanizam, građenje, katatstar i imovinsko-pravne poslove i Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	LIR CD	Lift ugrađen i funkcionalan	2026. – 2028.	Budžet Općine i donatorska sredstva
1.1.5. Ugraditi vanjski lift u objektu Centra za socijalni rad Travnik kako bi se omogućio pristup OSI	JU Centar za socijalni rad u suradnji sa nadležnom službom u Općini Travnik		Vanjski lift instaliran i funkcionalan Broj korisnika OSI koji koriste lift	2026	Budžet Općine i donatorska sredstva
1.1.6. Inicirati i postaviti zvučnu signalizaciju na semaforiziranim raskrscima Podmusala, Poturmahala i Čabruša	Općina Travnik- Služba za zajedničke i komunalne poslove	JP Direkcija cesta FBiH	Podnesena formalna inicijativa	2026.	Budžet JP Ceste FBiH, Budžet Općine
1.1.7. Izraditi i postaviti natpise na Brajevom pismu i visokokontrastnim tablama na objektima javnih servisa čiji je osnivač Općina Travnik, a radi olakšanog orjentisanja i informisanja.	Općina Travnik- Služba za zajedničke i komunalne poslove	Javne ustanove OOSI	Izrađeni i postavljeni natpisi na Brajevom pismu	2026-2027	Budžet javnih ustanova
1.1.8. Osigurati pristupačnost taksi prijevoza za OSI kroz edukaciju taksista, prilagodbu vozila i primjenu standarda nediskriminacije.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	Udruženja taksista, OOSI	Broj održanih radionica o pristupačnosti taksi usluge za OSI	2026-2028	Budžet Općine Donatorska sredstva

			Broj prijava nepoštivanja pravila pristupačnosti i diskriminacije		
1.1.9. Prilagoditi trotoare, staze i pješačke prelaze u gradu vizualnom i taktilnom signalizacijom	Općina Travnik- Služba za zajedničke i komunalne poslove	OOSI	Najmanje dvije pješačke staze u centru grada i dva pješačka prelaza prilagođeni OSi	2026-2028	Budžet Općine Donatorska sredstva

Operativna mjera 1.2. Pristupačnost informacija i komunikacija

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
1.2.1. Prilagodba postojećih web stranica i dokumenata javnih ustanova čiji je osnivač Općina tako da budu dostupni osobama s oštećenjem vida, sluha i kognitivnim teškoćama.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu i Služba za opću upravu i boračko-invalidsku zaštitu	Javne ustanove	Web stranica usklađena sa standardima pristupačnosti	2026-2028. Kontinuirano	Budžet Općine i javnih ustanova
1.2.2. Podnijeti inicijative prema uslužnim djelatnostima u gradu (trgovine, banke, pošte i dr.) za prilagođavanje usluga i objekata za OSi, uključujući pristup objektima, kretanje unutar objekata te korištenje šaltera, bankomata i drugih usluga.	Općina Travnik- Služba za razvoj privredu i vanprivredu	OOSI, Udruženje privrednika, lokalni poslovni subjekti, Privredna komora SBK/KSB	Broj uslužnih subjekata u gradu (trgovina, banaka, pošta) koje su prilagodile svoje objekte i usluge OSi (pristup, kretanje unutar objekta, korištenje šaltera i bankomata)	2026	Budžet Općine
1.2.4. Organizovati obuke za službenike lokalnih institucija o inkluzivnoj komunikaciji, dostupnom jeziku i pravilnom kreiranju pristupačnih dokumenata i web sadržaja.	Općina Travnik- Služba za opću upravu i upravu i boračko-invalidsku zaštitu	Javne ustanove OOSI NVO koje pružaju podršku, savjetovanje ili edukaciju u oblasti pristupačnosti i inkluzije.	Broj službenika lokalnih institucija koji su prošli obuku o inkluzivnoj komunikaciji, dostupnom jeziku i kreiranju pristupačnih dokumenata i web sadržaja	2026-2028.	Budžet Općine Donatorska sredstva

1.2.5. Organizirati javne kampanje o pravima, potrebama i pristupačnosti OSI.	Općina Travnik- Služba za opću upravu i upravu i boračko-invalidsku zaštitu	OOSI, lokalni mediji	Broj realizovanih kampanja godišnje (najmanje jedna kampanja godišnje)	2026-2028. (najmanje jedna godišnje)	Donatorska sredstva
1.2.6. Razviti i postaviti digitalnu informativnu mapu i interaktivni ekran na dodir u centru grada, prilagođene OSI, koja prikazuje pristupačnost javnih objekata, parking mjesta, te informacije o društvenim i kulturnim događajima u gradu, uz prilagođenu visinu, zvučne signale i druge asistivne tehnologije za OSI.	Općina Travnik - Tim za digitalizaciju	JP STAN, Javne ustanove, OOSI, IT kompanije	Postavljena i funkcionalna digitalna ekrana/mapa u centru grada Broj informacija o događajima i pristupačnosti prikazanih na mapi Broj korisnika OSI koji koriste mapu i interaktivni ekran	2027.	Budžet Općine Donatorska sredstva

SPECIFIČAN CILJ 2: PODRŽATI INKLUZIVNO OBRAZOVANJE

Inkluzivno obrazovanje predstavlja ključni preduslov za ravnopravno učešće djece i mladih s invaliditetom u društvu, njihovo dugoročno osnaživanje i povećanje mogućnosti za samostalan život. Ostvarivanje ovog cilja zahtijeva koordinisano djelovanje lokalne zajednice, obrazovnih ustanova i sistema socijalne zaštite, uz pravovremenu i koordiniranu podršku porodicama i samim učenicima. Poseban fokus stavlja se na uklanjanje prepreka u pristupu obrazovanju, jačanje kapaciteta predškolskih ustanova i škola za inkluzivan rad, te osiguravanje kontinuiteta podrške tokom ključnih obrazovnih tranzicija. Iako su osnovno i srednje obrazovanje u nadležnosti kantona, jedinica lokalne samouprave ima važnu ulogu u uklanjanju i unapređenju pristupačnosti, mobilizaciji resursa zajednice i jačanju kompetencija svih relevantnih aktera uključenih u obrazovni proces.

U tom kontekstu, operativne mjere usmjerene su na unapređenje informisanosti roditelja, poboljšanje uslova za inkluzivno učenje, razvoj afirmativnih oblika podrške, te stvaranje ravnopravnih mogućnosti za obrazovni napredak djece i mladih s invaliditetom.

Operativna mjera 2.1. Osigurati ravnopravan i nediskriminatoran pristup inkluzivnom obrazovanju za djecu i mlade sa invaliditetom

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
2.1.1. Povećati svijest kod roditelja djece i mladih sa invaliditetom o značaju i benefitima inkluzivnog obrazovanja	JU CSR	Škole	Održane najmanje 3 informativno-edukativne sesije godišnje Broj uključenih roditelja	2026-2028.	Budžet Općine Donatorska sredstva
2.1.2. Pružiti sistemsku podršku predškolskoj ustanovi, osnovnim i srednjim školama te djeci i učenicima sa invaliditetom kroz uvođenje afirmativnih mjera koje doprinose većoj pristupačnosti i inkluzivnosti obrazovnog procesa. Podrška obuhvata nabavku asistivnih tehnologija i prilagođenih nastavnih materijala, osiguranje potrebne IT opreme, realizaciju manjih infrastrukturnih prilagodbi objekata (rampe, rukohvati, taktilna i vizuelna signalizacija), sufinansiranje organizovanog prevoza učenika sa invaliditetom, kao i razvoj dodatnih vannastavnih, edukativnih i inkluzivnih aktivnosti.	Općina Travnik - Služba za razvoj, privredu i vaprivredu	Predškolska ustanova, škole, JU CSR, OOSI	Broj učenika koji su dobili podršku Broj obrazovnih ustanova obuhvaćenih mjerama	2026.2028.	Budžet Općine Donatorska sredstva
2.1.3. Razviti i implementirati programe podrške tranziciji učenika s invaliditetom iz osnovnog u srednje obrazovanje (savjetodavna i mentorska podrška učenicima i porodicama u planiranju nastavka školovanja).	JU CSR	Osnovne i srednje škole (stručne službe), OOSI	Broj realizovanih savjetodavnih sesija i mentorstva Broj uključenih učenika	2026-2028.	Budžet Općine Donatorska sredstva

2.1.5. Prilagoditi i unaprijediti kriterije za dodjelu stipendija radi osiguranja ravnopravnog pristupa učenika i studenata sa invaliditetom.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	JU CSR, škole	Broj učenika i studenata s invaliditetom koji apliciraju za stipendije Broj dodjeljenih stipendija	2026-2028	Budžet Općine
---	--	---------------	---	-----------	---------------

SPECIFIČAN CILJ 3: UNAPRIJEDITI EKONOMSKO OSNAŽIVANJE I ZAPOŠLJAVANJE OSI

Ovaj cilj usmjeren je na sistemsko unapređenje mjera koje doprinose povećanju zapošljivosti i ekonomske samostalnosti OSI u općini Travnik. Poseban fokus je stavljen na jačanje lokalnih kapaciteta, unapređenje saradnje između institucija, poslodavaca i organizacija civilnog društva, te na efikasnije korištenje postojećih mehanizama profesionalne rehabilitacije i aktivnih politika zapošljavanja.

Realizacijom ovog cilja nastoji se uspostaviti funkcionalan i održiv lokalni okvir koji OSI omogućava ravnopravan pristup tržištu rada, razvoj profesionalnih vještina i dugoročnu radnu integraciju, uz istovremeno smanjenje diskriminacije i jačanje društvene odgovornosti poslodavaca.

Operativna mjera 3.1. Unaprijediti pristup profesionalnoj rehabilitaciji i tržištu rada

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
3.1.1. Organizovati i provoditi medijske kampanje za podizanje svijesti i informisanje OSI, poslodavaca i šire javnosti o pravima OSI u procesu zapošljavanja i profesionalne rehabilitacije, te doprinositi smanjenju predrasuda i diskriminacije na tržištu rada.	Općina Travnik- Služba za opću upravu i boračko-invalidsku zaštitu	OOSI Lokalni mediji Udruženje privrednika, FPRZOSI FBIH	Najmanje dvije medijske/promotivne kampanje godišnje posvećene zapošljavanju OSI Broj objava u pisanim i elektronskim medijima Doseg kampanje (procijenjeni broj korisnika)	2026-2028.	Budžet Općine Donatorska sredstva

3.1.2. Aktivno informisati OSI prilikom prijave kod službe za zapošljavanje o pravima i benefitima u procesu zapošljavanja i profesionalne rehabilitacije.	Služba za zapošljavanje, JU CSR	OOSI i druga udruženja	Broj OSI informisanih prilikom prijave u službe za zapošljavanje	Kontinuirano	Budžet Službe
3.1.3. Organizovati radionice i distribuirati informativne materijale o obavezama poslodavaca prema OSI i benefitima zapošljavanja OSI.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu, Služba za zapošljavanje	Poslodavci, Udruženja OSI, udruženje privrednika, privredna komora	Najmanje 30 poslodavaca informisano o pravima i obavezama u zapošljavanju OSI	Kontinuirano	Budžetska sredstva, Donatorska sredstva
3.1.4. Poticati zapošljavanje OSI u javnim ustanovama i službama čiji je osnivač Općina Travnik.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu i Služba za opću upravu i boračko-invalidsku zaštitu	Javne ustanove, OSI	Broj zaposlenih OSI u javnim ustanovama i službama	2026-2028.	Budžet Općine Sredstva Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje
3.1.5. Razvoj i implementacija programa za sticanje profesionalnih vještina, obrazovanje i radnu integraciju OSI, uključujući kurseve osposobljavanja i mentorstvo.	Općina Travnik - Služba za razvoj, privredu i vanprivredu i Služba za razvoj, privredu i vanprivredu u partnerstvu sa LIR CD	Udruženja OSI, stručni treneri, privatni sektor/ poslodavci za praksu	Broj realizovanih obuka Broj OSI koji su završili obuke (najmanje 20) Procenat učesnika koji pokazuju povećanu spremnost za zapošljavanje	2026-2028.	Donatorska sredstva
3.1.6. Razviti i implementirati programe stručnog osposobljavanja, sticanja profesionalnih vještina i radne integracije OSI, uključujući obuke, mentorstvo i radnu praksu (Radionice psihosocijalne podrške i karijernog savjetovanja)..	Općina Travnik -Služba za razvoj, privredu i vanprivredu u partnerstvu sa LIR CD	Udruženja OSI, stručni treneri, privatni sektor/ poslodavci za praksu	Broj realizovanih individualnih i grupnih savjetodavnih radionica (najmanje 60) Broj učesnika uključenih u mentorski rad Procenat učesnika koji pokazuju povećanu spremnost za zapošljavanje	2026-2028.	Donatorska sredstva- LIR CD

3.1.7. Mapirati potrebe, interese i potencijale OSI s ciljem prilagođavanja programa profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja stvarnim potrebama korisnika..	JU CSR	OOSI	Broj provedenih anketa/intervjua/fokus grupa Izrađen analitički izvještaj o potrebama i interesima OSI	2027	Budžet Općine Donatorska sredstva
--	--------	------	---	------	--------------------------------------

SPECIFIČAN CILJ 4: UNAPRIJEDITI DOSTUPNOST I KVALITET STANOVANJA UZ PODRŠKU

Ovaj specifični cilj usmjeren je na razvoj održivog, dostupnog i na zajednici zasnovanog sistema podrške koji OSI omogućava siguran, samostalan i dostojanstven život. Fokus je na jačanju lokalnih kapaciteta, unapređenju postojećih modela podržanog stanovanja i razvoju komplementarnih usluga koje doprinose smanjuju oslanjanja na institucionalne oblike zbrinjavanja.

Realizacijom ovog cilja Općina Travnik nastoji osigurati kontinuiranu, individualiziranu i funkcionalnu podršku OSI, uz aktivnu učešće centara za socijalni rad, organizacija osoba s invaliditetom i drugih relevantnih partnera u planiranju i pružanju usluga.

Operativna mjera 4.1. Uspostaviti funkcionalan sistem podrške za nezavisno življenje OSI kroz dostupne, kontinuirane i prilagođene usluge u zajednici.

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
4.1.1. Mapirati potrebe OSI za uslugama stanovanja i podrške u zajednici	Općina Travnik - Služba za infrastrukturne projekte, izbjeglice, raseljene osobe i stambene poslove JU CSR	OOSI	Izrađena analiza Broj identifikovanih OSI I vrsta utvrđenih potreba	2027	Budžet Općine Donatorska sredstva
4.1.2. Provesti afirmativne mjere za podršku samostalnom životu OSI (subvencija troškova stanovanja, sufinansiranje asistivne tehnologije,	Općina Travnik - Služba za infrastrukturne projekte, izbjeglice, raseljene osobe i	JU CSR, OOSI	Broj OSI koje su dobile neku od vrsta podrške Broj realizovanih programa ili odobrenih	2028	Budžet Općine Donatorska sredstva

podrška programima osnaživanja za samostalni život)	stambene poslove iSlužba za razvoj, privredu i vanprivredu		oblika asistivne tehnologije		
4.1.3. Informisati javnost o pravima OSI i modelima podržanog stanovanja	JU CSR, Lokalni mediji	OOSI	Najmanje realizovana informativna ili medijska kampanja godišnje	2026-2028	Budžet Općine
4.1.4. Unaprijediti i proširiti postojeće modele stanovanja uz podršku za OSI	Općina Travnik - Služba za infrastrukturne projekte, izbjeglice, raseljene osobe i stambene poslove	JU CSR, OOSI	Unaprijeđeni kapaciteti postojećih stambenih jedinica (adaptacija, opremanje, dodatne usluge podrške) Broj novih stambenih jedinica Povećan broj OSI koje koriste uslugu stanovanja uz podršku	2027-2028	Budžet Općine Kantonalni/federalni fondovi Donatorska sredstva

SPECIFIČAN CILJ 5: PROMOVISATI INKLUZIJU KROZ SPORT, KULTURU I DRUŠTVENI ŽIVOT

Promovisanje inkluzije kroz sport, kulturu i društveni život predstavlja jedan od ključnih elemenata izgradnje otvorene i solidarne lokalne zajednice u kojoj OSI ostvaruju pravo na aktivno učešće u svim segmentima javnog života. Ovaj specifičan cilj usmjeren je na sistemsko jačanje inkluzivnih praksi, kroz integrisanje principa pristupačnosti, ravnopravnosti i nediskriminacije u planiranje, finansiranje i realizaciju sportskih, kulturnih i rekreativnih aktivnosti na području Općine Travnik.

Specifičan cilj polazi od stava da sport i kultura ne predstavljaju samo oblasti slobodnog vremena, već važne mehanizme socijalne uključenosti, participacije i aktivnog građanstva. U tom smislu, fokus nije samo na prilagođavanju prostora i sadržaja, nego i na promjeni pristupa institucija, organizacija i programa, kako bi inkluzija OSI postala dio redovnog i sistematskog djelovanja, a ne povremena ili projektna aktivnost.

Realizacijom ovog cilja nastoji se osigurati da javna sredstva, infrastruktura i programi iz oblasti sporta i kulture budu usmjereni na stvaranje jednakih mogućnosti za učešće OSI, uz aktivnu saradnju sa sportskim savezima, kulturnim institucijama, obrazovnim

ustanovama i organizacijama osoba s invaliditetom. Na taj način postavljaju se temelji za održive, kontinuirane i vidljive inkluzivne prakse koje doprinose kvalitetu života OSI, ali i razvoju inkluzivnog identiteta lokalne zajednice u cjelini.

Operativna mjera 5.1. Unaprijediti uslove za inkluzivno učešće OSI u sportskim i rekreativnim aktivnostima

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
5.1.1. Uvesti inkluzivne kriterije u javne pozive za finansiranje sportskih klubova iz budžeta Općine Travnik (klubovi moraju ponuditi programe otvorene za OSI ili provesti minimalan broj inkluzivnih treninga godišnje).	Općina Travnik -Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	OOSI, lokalni sportski klubovi, Sportski savez	Uvedeni kriteriji inkluzivnosti u javne pozive za finansiranje sporta Broj sportskih klubova koji uključuju OSI u programe Broj OSI uključenih u redovne sportske aktivnosti	2026-2028	Budžet Općine
5.1.2. Prilagoditi postojeće sportske objekte i opremu potrebama OSI (rampe, svlačionice, toaleti).	Općina Travnik -Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	OOSI, lokalni sportski klubovi	Broj prilagođenih sportskih objekata Broj prilagođene sportske opreme	2026-2028	Budžet Općine, Donatorska sredstva
5.1.3. Organizovati inkluzivne sportske manifestacije (uz učešće klubova koji primaju javna sredstva).	Općina Travnik Općinski sportski savez	OOSI, škole, lokalni klubovi, Specijalna olimpijada	Najmanje jedna inkluzivna sportska manifestacija godišnje Broj učesnika (ukupno i broj OSI) Broj sportskih klubova i organizacija OSI uključenih Broj prilagođenih sportskih disciplina ili aktivnosti	2026-2028	Budžet Općine, Donatorska sredstva, Sponzorstva

5.1.4. Podržati razvoj specifičnih sportskih klubova ili sekcija namjenjenih OSI.	Općina Travnik - Općinski sportski savez	Lokalni sportski klubovi I udruženja	Broj uspostavljenih sekcija/klubova za OSI. Broj OSI uključenih u programe	2026-2028	Budžet Općine Donatorska sredstva Sponsorstva
5.1.5. Organizovati edukacije trenera i drugih sportskih radnika o inkluzivnim metodama rada sa OSI.	Općina Travnik - Općinski sportski savez	OOSI, Specijalna olimpijada	Broj organizovanih edukacija (najmanje jedna godišnje) Broj obučeni trenera i sportskih radnika	2026-2028.	Budžet Općine Donatorska sredstva
5.1.6. Inkluzivno opremiti postojeće dječije igralište u centru grada.	Općina Travnik -Služba za zajedničke I komunalne poslove	LIR CD OOSI	Dječijih igralište opremljeno inkluzivnom opremom	2026	Donatorska sredstva LIR CD

Operativna mjera 5.2. Osigurati pristupačno i inkluzivno učešće OSI u kulturnim sadržajima

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
5.2.1. Unaprijediti fizičku i komunikacijsku pristupačnost kulturnih institucija i sadržaja.	JU Centar za kulturu JU HKC JU Biblioteka JU Muzej	OpćinaTravnik, OOSI	Broj kulturnih objekata u kojima su izvršene fizičke prilagodbe (rampe, toaleti, pristupna signalizacija). Broj kulturnih programa prilagođenih OSI (titlovanj sadržaji, prevod na znakovni jezik, audio-opisi)	2026-2028. (kontinuirano, fazno prilagođavanje objekata i sadržaja)	Budžet Općine, donatorska sredstva
5.2.2. Razvijati i realizovati inkluzivne kulturne projekte namijenjene OSI (izložbe, radionice, performansi).	JU Centar za kulturu JU HKC JU Biblioteka JU Muzej	OOSI, lokalni umjetnici i kreativci, škole,	Broj realizovanih inkluzivnih kulturnih projekata	2026-2028. (kontinuirano, fazno)	Budžet Općine, redovan budžet JU Kulturno sportski

		kulturne institucije	Broj djece i odraslih OSI uključenih u programe.		centar, donatorska sredstva i projekti
5.2.3. Podsticati saradnju kulturnih institucija, škola i organizacija OSI u realizaciji zajedničkih programa	JU Centar za kulturu JU HKC JU Biblioteka JU Muzej	OOSI, kulturne Institucije, škole	Broj realizovanih zajedničkih kulturnih programa godišnje Broj uključenih škola i organizacija OSI Broj djece i odraslih OSI uključenih u aktivnosti	2026–2028. (kontinuirano)	Budžet Općine, Donatorska sredstva
5.2.4. Omogućiti aktivno učešće OSI kao autora, izvođača i učesnika u kulturnim manifestacijama	JU Centar za kulturu JU HKC JU Biblioteka JU Muzej	OOSI, Kulturne institucije (biblioteka, muzej, pozorište), Lokalne NVO i umjetničke organizacije	Broj kulturnih događaja u kojima OSI učestvuju kao izvođači, autori ili aktivni učesnici Broj OSI uključenih u kulturne manifestacije Broj organizatora kulturnih događaja koji primjenjuju inkluzivne prakse	2026–2028. (kontinuirano)	Budžet Općine, Donatorska sredstva
5.2.5. Uvesti kriterije pristupačnosti i inkluzije u finansiranje kulturnih programa iz Budžeta Općine	Općina Travnik - Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	JU Centar za kulturu, ustanove kulture, OOSI	Uvedeni kriteriji pristupačnosti i inkluzije u javne pozive Broj kulturnih programa finansiranih iz budžeta koji uključuju inkluzivne elemente	2026 -2028.	Budžet Općine

SPECIFIČAN CILJ 6: RAZVITI I UNAPRIJEDITI SOCIJALNE USLUGE U ZAJEDNICI

Operativna mjera 6.1. Unaprijediti dostupnost i kvalitet socijalnih usluga za OSI i njihove porodice

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
6.1.1. Izraditi analizu potreba za servisima podrške za OSI	JU CSR	OOSI	Urađena analiza potreba OSI Evidentirani servisi koji nedostaju Identifikovani prioriteti za uvođenje novih usluga	2026	Budžet Općine
6.1.2. Uspostaviti Dnevni centar za djecu sa invaliditetom	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu JU CSR	Udruženje "Sreća za sve" OOSI	Izrađen Elaborat o osnivanju Dnevnog centra Broj djece sa invaliditetom koja koriste uslugu Broj provedenih aktivnosti/radionica u centru	2026-2028.	Budžet Općine, federalnog ministarstva za socijalnu politiku, donatorska sredstva
6.1.3. Uspostaviti uslugu poludnevnog boravka za OSI u okviru Udruženja "Sreća za sve"	Udruženje "Sreća za sve"	Općina Travnik, OOSI	Adaptiran i opremljen prostor za poludnevni boravak Broj korisnika koji koriste uslugu	2026	LIR CD, Budžet Općine
6.1.4. Inicirati i pilotirati uslugu - Mobilni tim za kućnu njegu i podršku OSI I njihovim porodicama (logoped, fizioterapeut i psiholog) .	JU CSR	Crveni krst Općine Travnik	Uspostavljen Mobilni tim Broj korisnika mobilnog servisa Broj kućnih posjeta	2027-2028.	Budžet Općine, Donatorska sredstva

6.1.5. Inicirati i pilotirati uslugu predaha (servisni centar) za OSI i njihove porodice u okviru djelatnosti Udruženja "Sreća za sve"	Udruženje "Sreća za sve"	Općina Travnik, JU CSR OOSI	Broj korisnika koji su koristili uslugu predaha Broj sati/dana pružene usluge predaha	2028	Budžet Općine Federalno ministarstvo rada i socijalne politike Donatorska sredstva
6.1.6. Psihološko savjetovanje članova porodice OSI, sa posebnim fokusom na majke	JU CSR u partnerstvu sa Centrom za mentalno zdravlje	OOSI, škole	Održana najmanje dva predavanja godišnje Broj obuhvaćenih korisnika	2026-2028.	Budžeti JU CSR i JU Dom zdravlja

SPECIFIČAN CILJ 7: UNAPRIJEDITI PRISTUPAČNOST I INKLUZIVNOST ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Specifičan cilj usmjeren je na osiguranje ravnopravnog i nediskriminatornog pristupa zdravstvenim uslugama za OSI kroz razvoj sistemskih i inkluzivnih rješenja. Prioritet je unapređenje dostupnosti usluga rane identifikacije i intervencije kod djece, jačanje kapaciteta zdravstvenih radnika u oblasti inkluzivne komunikacije, pristupa zasnovanog na pravima i primjeni etičkih standarda, te poboljšanje fizičke, informacijske i komunikacijske pristupačnosti zdravstvenih ustanova.

Realizacijom ovog cilja doprinosi se ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu bez diskriminacije, unapređuje kvalitet i kontinuitet usluga, te jača inkluzivnost zdravstvenog sistema u skladu sa potrebama OSI.

Operativna mjera 7.1. Unaprijediti dostupnost specijaliziranih usluga za djecu i odrasle OSI

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
7.1.1. Uputiti inicijativu za osnivanje Centra za rani rast i razvoj u Travniku	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	Dom zdravlja, kantonalno ministarstvo zdravstva, ZZO SBK/KSB, UNICEF	Podnijeta inicijativa za uspostavljanje Centra za rani rast i razvoj	2026	Budžet Općine

7.1.2. Inicirati uvođenje prioriternih termina za OSI u specijalističkim ambulantomama i domovima zdravlja.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	Dom zdravlja	Podnijeta inicijativa	2026	Budžet Općine
7.1.3. Razviti i distribuirati informativne materijale za roditelje o važnosti ranog rasta i razvoja, dostupnim uslugama i pravovremenoj podršci.	JU CSR	NVO, ZZO SBK/KSB, kantonalno ministarstvo zdravstva	Broj razvijenih i distribuiranih informativnih materijala	2027-2028.	Donatorska sredstva
7.1.4. Medijska promocija unapređenja zdravstvene zaštite OSI i promocija važnosti preventivnih pregleda	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu i Služba za opću upravu I BIZ	OOSI Dom zdravlja Lokalni mediji	Sprovedena najmanje jedna kampanja godišnje	2026-2028.	Budžet Općine Budžet Doma zdravlja Donatorska sredstva

Operativna mjera 7.2. Jačati kapacitete zdravstvenih radnika u području invaliditeta i pristupačne komunikacije

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
7.2.1. Organizovati obuke zdravstvenih radnika o komunikaciji sa OSI, pristupačnosti, znakovnom jeziku i etičkim standardima.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu i Služba za opću upravu i boračko-invalidsku zaštitu	Dom zdravlja, kantonalno ministarstvo zdravstva, OOSI	Održana najmanje jedna edukativna radionica godišnje Broj radionica/broj polaznika	2026-2028.	Budžet Općine Budžet Doma zdravlja Donatorska sredstva
7.2.2. Izraditi vodič za komunikaciju sa OSI za sve zdravstvene ustanove u Travniku.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu i Služba za opću upravu i boračko-invalidsku zaštitu	OOSI, Dom zdravlja, ZZO SBK/KSB	Izrađen i distribuiran vodič	2027	Budžet Općine Donatorska sredstva

Operativna mjera 7.3. Poboljšati fizičku i komunikacijsku pristupačnost zdravstvenih ustanova

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
7.3.1. Inicirati osiguranje dostupnih informacija u jednostavnom jeziku, Brajevom pismu i digitalnim formatima.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu i Služba za opću upravu i boračko-invalidsku zaštitu	Dom zdravlja, kantonalno ministarstvo zdravstva, OOSI	Podnijeta inicijativa	2027	Budžet Općine
7.3.2. Inicirati postavljanje obavijesti, signalizaciju i komunikacijske materijale u pristupačnom format u Domu zdravlja.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	Dom zdravlja, kantonalno ministarstvo zdravstva, OOSI	Podnijeta inicijativa	2027	Budžet Općine

SPECIFIČAN CILJ 8. OJAČATI ULOGU OSI I NJIHOVIH ORGANIZACIJA U DONOŠENJU ODLUKA

Jačanje kapaciteta organizacija osoba sa invaliditetom i njihovo aktivno uključivanje u lokalne procese odlučivanja predstavlja ključni preduslov za ravnopravnost, participaciju i dosljedno zastupanje interesa OSI. Kada organizacije raspolažu adekvatnim znanjem, resursima i institucionalnom podrškom, moguće je razvijati politike i programe koji realno odgovaraju potrebama OSI, unapređuju njihovu socijalnu uključenost i jačaju njihov položaj u zajednici.

Aktivno uključivanje OSI u planiranje, praćenje i evaluaciju lokalnih politika doprinosi većoj transparentnosti i kvaliteti odlučivanja te osnažuje demokratske procese i odgovornost lokalne uprave prema svojim građanima.

Operativna mjera 8.1. Povećati kapacitete i organizacione sposobnosti organizacija osoba sa invaliditetom

AKTIVNOST	NOSIOCI AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
8.1.1. Održavati i postupno povećavati namjenska sredstva u Budžetu Općine za rad OOSI	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	OOSI	Budžetska pozicija za OOSI održana svake godine Postepeno povećanje sredstava u procentu godišnje Broj OOSI koje koriste sredstva i razvijeni programi podrške	2026-2028.	Budžet Općine
8.1.2. Organizovati obuke i radionice za predstavnike OOSI o upravljanju projektima, finansijskom planiranju, komunikaciji i lobiranju.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	Relevantne NVO i eksperti za obuke	Broj obuka/broj učesnika	2026-2028.	Donatorska sredstva
8.1.3. Obuka lokalnih aktera i izrada Lokalnih inkluzivnih projekata	Općina Travnik- Služba za opću upravu i BIZ u partnerstvu sa LIR CD	Lokalne institucije, OSI, konsultanti	Broj razvijenih inkluzivnih projekata Broj učesnika	2026	Donatorska sredstva
8.1.4. Pružiti mentorsku i savjetodavnu podršku OOSI u planiranju i realizaciji lokalnih inkluzivnih projekata	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu i Služba za opću upravu i boračko-invalidsku zaštitu	OOSI	Broj pruženih mentorstava/savjetovanja, broj projekata podržanih kroz mentorstvo	2027-2028.	Budžet Općine, Donatorski programi

Operativna mjera 8.2. O snažiti OSI za aktivno učestvovanje u političkom životu i procesima odlučivanja na lokalnom nivou

AKTIVNOST	NOSIOCI AKTIVNOSTI	PARTNERI	INDIKATOR	VREMENSKI OKVIR	IZVORI FINANSIRANJA
8.2.1. Uključiti predstavnike OOSI u rad savjeta, komisija i radnih grupa u Općini Travnik relevantnih za osobe sa invaliditetom.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	OOSI, relevantne nevladine organizacije	OSI uključene u svajete, komisije i radne grupe	2027	Budžet Općine
8.2.2. Uspostaviti obavezu uključivanja organizacija OOSI kroz systemske javne konsultacije prilikom planiranja, donošenja i praćenja lokalnih politika, strategija i programa.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	OOSI, relevantne nevladine organizacije	Broj propisa i budžeta koji su prošli javne konsultacije s OOSI	2027	Budžet Općine
8.2.3. Organizovati obuke za OSI o zagovaranju i kreiranju lokalnih politika radi aktivnog uključivanja u radna tijela Općine i savjetodavne odbore.	Općina Travnik- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	OOSI, eksterni konsultanti, NVO koji rade na razvoju inkluzivnih politika	Broj održanih obuka Broj učesnika Broj OSI aktivno uključenih u radna tijela i savjetodavne odbore	2026-2028.	Budžet Općine Donatorska sredstva
8.2.4. Razviti i usvojiti lokalni Kodeks ponašanja službenika prema OSI	Općina Travnik- Služba za opću upravu i boračko-invalidsku zaštitu	OOSI, pravni eksperti, relevantne nevladine organizacije	Kodeks razvijen i usvojen	2027	Budžet Općine, Donatorska sredstva
8.2.5. Osigurati pristup biračkim mjestima za OSI i informisanje u prilagođenom formatu	Općinska izborna komisija	OOSI	Broj biračkih mjesta prilagođenih OSI; broj informativnih materijala u prilagođenom formatu	2026-2028.	Budžet Općine, Donatorska sredstva
8.2.6. Organizovati prilagođene edukativne radionice za OSI o političkom učešću i izborima, s posebnim fokusom na žene	Općinska izborna komisija	OOSI	Broj održanih radionica; broj učesnika/ica OSI; % žena među učesnicima	2026-2028.	Budžet Općine, Donatorska sredstva
8.2.7. Educirati članove gradske izborne komisije o pravima OSI na učešće u političkom i javnom životu	Općinska izborna komisija	OOSI	Broj educiranih članova komisije; broj održanih sesija	2026-2028.	Budžet Općine, Donatorska sredstva

8.2.8. Provoditi medijsku promociju učešća OSI u političkom i javnom životu	Općinska izborna komisija	OOSI	Broj medijskih objava, kampanja ili priloga; dosegnuta publika	2026-2028.	Budžet Općine, Donatorska sredstva
---	---------------------------	------	--	------------	------------------------------------

VII. FINANSIJSKI OKVIR ZA REALIZACIJU AKCIONOG PLANA

Finansiranje aktivnosti predviđenih Akcionim planom za inkluziju i unapređenje prava osoba sa invaliditetom u Općini Travnik zasniva se na principu realnog, odgovornog i održivog planiranja, u skladu sa raspoloživim finansijskim i institucionalnim kapacitetima Općine. Realizacija mjera provodit će se u okvir budžetskih mogućnosti Općine, uz korištenje dostupnih eksternih izvora finansiranja.

Pored sredstava iz Budžeta Općine, predviđeno je korištenje i drugih izvora, uključujući: sredstva nadležnih kantonalnih i federalnih ministarstava i institucija, projektne fondove i grant programe domaćih i međunarodnih organizacija, donatorska sredstva, kao i druge raspoložive mehanizme finansiranja u skladu sa važećim propisima.

Dio aktivnosti realizovaće se u partnerstvu sa organizacijama civilnog društva, u okviru trogodišnjeg Sporazuma o saradnji sa LIR CD-om. Aktivnosti koje će se provoditi kroz ovaj model partnerstva precizirane su u tabeli izvora finansiranja, čime se osigurava dodatna stabilnost i podrška implementaciji prioriternih mjera.

Tokom izrade Akcionog plana bilo je otežano precizno procijeniti finansijske potrebe za svaku pojedinačnu aktivnost, prvenstveno zbog:

- promjenjivog obima potreba korisnika pojedinih usluga;
- potencijalnih izazova u realizaciji određenih aktivnosti te
- zavisnosti od eksternih i donatorskih sredstava čiji iznosi unaprijed nisu poznati.

Iz tog razloga, u planu su definisani samo izvori finansiranja, dok će se konkretni budžetski okviri utvrđivati kroz redovne godišnje budžetske procese. Stvarni troškovi i stepen realizacije aktivnosti biće predmet **Godišnjeg izvještaja o implementaciji Akcionog plana**, čime se osiguravaju transparentnost, praćenje napretka i mogućnost pravovremenog prilagođavanja aktivnosti.

VIII. PRAĆENJE I EVALUACIJA

Praćenje i evaluacija predstavljaju ključne komponente sprovođenja Akcionog plana, jer omogućavaju da planirane aktivnosti stvarno doprinesu unapređenju prava i položaja osoba sa invaliditetom u Općini Travnik.

S obzirom da je Radna grupa imenovana od strane Općinskog načelnika radi izrade Akcionog plana, preporučuje se da isto tijelo dobije i formalni mandat za praćenje njegove realizacije, čime se osigurava kontinuitet rada, poznavanje lokalnog konteksta i odgovornost za ostvarenje definisanih ciljeva.

Praćenje se provodi kao kontinuirani proces tokom cijele godine, s ciljem sistemskog nadzora realizacije aktivnosti, korištenja predviđenih resursa i ostvarenja planiranih rezultata. Radna grupa za implementaciju Akcionog plana sastaje se kvartalno kako bi pratila napredak, identifikovala izazove i, po potrebi, predlagala konkretne mjere kako bi se osigurala efikasna i pravovremena realizacija planiranih aktivnosti.

Evaluacija se provodi jednom godišnje, na kraju kalendarske godine, i obuhvata sveobuhvatnu procjenu kvaliteta, efikasnosti, efektivnosti i uticaja provedenih mjera na kvalitet života OSI. Na osnovu nalaza evaluacije izrađuje se **Godišnji izvještaj** o realizaciji Akcionog plana, koji Radna grupa dostavlja Općinskom načelniku najkasnije do 15. februara tekuće godine za prethodnu godinu. Izvještaj sadrži pregled realizovanih aktivnosti, procjenu ostvarenih rezultata, identifikovane poteškoće u implementaciji, kao i preporuke za unapređenje i prilagođavanje mjera u narednom periodu. Na ovaj način osigurava se kontinuitet u razvoju inkluzivnih politika, učenje iz prakse i postepeno unapređenje sistema podrške osobama sa invaliditetom na lokalnom nivou.

Broj: 01- /2026

Datum: 11.3.2026. godine

NAČELNIK

dr.sci. Kenan Dautović

IX. PRILOZI

Prilog 1. Rješenje o imenovanju Komisije izradu općinskog akcionog plana

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDNJA BOSNA
OPĆINA TRAVNIK
NAČELNIK**

Broj: 01- 30-10-563 /25
Datum: 06.05.2025. godine

Na osnovu člana 6. Pravilnika o načinu formiranja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane načelnika Općine Travnik („Službene novine Općine Travnik“, broj: 19/21) načelnik Općine Travnik, **d o n o s i**

R J E Š E N J E o imenovanju Komisije

Član I.

Općinski načelnik imenuje Komisiju za izradu općinskog akcionog plana u sklopu projekta „Osnaženi-Inkluzija osoba sa invaliditetom (OSI), regionalna saradnja i razvoj na Zapadnom Balkanu“, u sljedećem sastavu:

1. Mirjana Lovrinović, koordinator,
2. Azem Ejubović, član,
3. Emir Šakić, član ispred Centra za socijalni rad Travnik,
4. Emina Softić, član ispred udruženja "Sreća za sve" Travnik,
5. Senada Hodžić, član ispred udruženja oboljelih od multiple skleroze,
6. Snježana Kopruner, član ispred kompanije GS-TMT Travnik.

Član II.

Zadatak Radne grupe je da uz podršku konzultanta imenovanog od imenovanog od strane LIR civilno društvo, općinskom načelniku predloži akcioni plan za realizaciju projekta „Osnaženi-Inkluzija osoba sa invaliditetom (OSI), regionalna saradnja i razvoj na Zapadnom Balkanu“.

O b r a z l o ž e n j e

Općina Travnik i LIR civilno društvo zaključili su Partnerski ugovor o zajedničkoj implementaciji projekta „Osnaženi-Inkluzija osoba sa invaliditetom (OSI), regionalna saradnja i razvoj na Zapadnom Balkanu“, čiji je period implementacije 44 mjeseca. Definisan datum početka Projekta je 1.septembar 2024. godine, dok je datum završetka projekta 30. april 2028. godina.

U skladu sa navedenim, Služba za opću upravu i BIZ obratila se općinskom načelniku Zahtjevom za imenovanje Radne grupe broj: 03-04-28-66-122/25 od 05.05.2025. godine, čiji zadatak je definisan članom II. Rješenja.

U skladu sa zahtjevom općinski načelnik je odlučio imenovati Radnu grupu u sljedećem sastavu: Mirjana Lovrinović, koordinator, Azem Ejubović, član, Emir Šakić, član ispred Centra za socijalni rad Travnik, Emina Softić, član ispred udruženja "Sreća za sve" Travnik, Senada Hodžić, član ispred udruženja oboljelih od multiple skleroze i Snježana Kopruner, član ispred kompanije GS-TMT Travnik.

OB 001

Strana 1 od 2

Konatar bb, 72276 Travnik
Telefon/fax: +387 30 511 146
E-mail: urednacelnika@opcinastravnik.com.ba
Web: http://www.opcinatravnik.com.ba

Identifikacioni broj: 4226179780001
Matični broj: 20172550
Broj poreznog obveznika: 09001056
PDV broj: 236179780001

Nakon izvršenja zadatka definisanog ovim rješenjem, Radna grupa je dužna sačiniti detaljan izvještaj o utvrđenim činjenicama, te iste dostaviti općinskom načelniku.

Obradila: ~~Biljana~~ Jelonić

DOSTAVITI:

1. Koordinatoru
2. Članovima
3. a/a

NAČELNIK

[Signature]
Kenan Dautović

OB 001

Strana 2 od 2

Konstak bb, 72270 Travnik
Telefon/faks: +387 30 511 145
E-mail: ure@nacelnik@opcinatravnik.com.ba
Web: <http://www.opcinatravnik.com.ba>

Identifikacijski broj: 4236179780001
Matični broj: 20172560
Broj posloznog obveznika: 00051038
PDV broj: 236179780001

Prilog 2. Rješenje o izmjeni Rješenja 01-30-10-563-1

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA
OPĆINA TRAVNIK
NAČELNIK

Broj: 01-30-10-563/25-1
Datum: 27.08.2025. godine

Na osnovu člana 6. Pravilnika o načinu formiranja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane načelnika Općine Travnik („Službene novine Općine Travnik“, broj: 19/21), načelnik Općine Travnik **d o n o s i**

RJEŠENJE o izmjeni Rješenja broj: 01-30-10-563/25

U članu I. Rješenja o imenovanju Komisije za izradu općinskog akcionog plana u sklopu projekta "Osnaženi-Inkluzija osoba sa invaliditetom (OSI), regionalna saradnja i razvoj na Zapadnom Balkanu", broj: 01-30-10-563/25 od 06.05.2025. godine mijenja se tačka 5., umjesto Senade Hodžić, za člana Komisije imenuje se Amira Đulabić i mijenja se tačka 6., te se umjesto Snježane Kopruner, za člana Komisije imenuje Samir Alić.

U preostalom dijelu Rješenje ostaje nepromijenjeno.

Obrazloženje

Rješenjem broj: 01-30-10-563/25 od 06.05.2025. godine općinski načelnik imenovao je Komisiju za izradu općinskog akcionog plana u sklopu projekta "Osnaženi-Inkluzija osoba sa invaliditetom (OSI), regionalna saradnja i razvoj na Zapadnom Balkanu" u sastavu: Mirjana Lovrinović, koordinator, Azem Ejubović, član, Emir Šakić, član ispred Centra za socijalni rad Travnik, Emina Softić, član ispred udruženja "Sreća za sve" Travnik; Senada Hodžić, član ispred udruženja oboljelih od multiple skleroze i Snježana Kopruner, član ispred kompanije GS-TMT Travnik.

S obzirom na nemogućnost redovnog prisustvovanja sastancima i aktivnom sudjelovanju u radu Komisije članova Senade Hodžić i Snježane Kopruner, te zbog poslovnih obaveza koje onemogućavaju usklađivanje sa zahtjevima rada Komisije, donesena je odluka o zamjeni.

U cilju osiguravanja kontinuiteta i efikasnosti rada Komisije, a u skladu s potrebama za stalnim i aktivnim sudjelovanjem svih članova, izvršena je zamjena člana Senade Hodžić novim članom Amirom Đulabić, a umjesto člana Snježane Kopruner imenuje se Samir Alić. Novi članovi preuzet će odgovornost za daljnji rad Komisije, čime će se osigurati nesmetano izvršavanje svih zadataka i odluka Komisije.

U cilju zajedničkog unapređenja rada Komisije, bilo je potrebno donijeti Rješenje kao u dispozitivu.

Obradila: *Biljana Jelonić*

DOSTAVITI:

1. Članovima
2. a/a

OB 001

Konacar bb, 72270 Travnik
Telefon/fax: +387 30 517 277
E-mail: srednecestitka@opcinatrvnik.com.ba
Web: http://www.opcinatrvnik.com.ba

Općinski broj: 4236179780001
Broj: 20172350
Šifra poslovnog obveznika: 03001052
PDV broj: 236179780001

NAČELNIK
OPĆINE
sci. Kenan Dautović
1 od 2

Broj: 01-04-4-76- 8 /26
Datum: 03.02.2026. godine

Na osnovu člana 53. i 63. Zakona o budžetima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22 i 7/25), a u vezi sa članovima 4., 5. i 6. Zakona o trezoru u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 26/16 I 03/20) i članom 70. Stav 2. Zakon o organizaciji organa uprave u F BiH („Službene novine FBiH“, broj 35/05), Načelnik općine Travnik d o n o s i:

ZAKLJUČAK

o odobravanju sredstava u operativnom planu Budžeta za period 01.03.-31.03.2026.godine

I

Odobravaju se rashodi i kapitalni izdaci u Operativnom planu budžeta Općine Travnik za period 01.03.-31.03.2026.godine u iznosu od **4.801.459,00 KM** u skladu sa Odlukom o usvajanju budžeta Općine Travnik za 2026. godinu, i Odlukom o izvršenju budžeta Općine Travnik za 2026. godinu („Službene novine Općine Travnik“ broj 26/25).

II

Sredstva iz tačke I ovog Zaključka odobravaju se za izvršenje rashoda i kapitalnih izdataka iz budžetskih sredstava za period 01.03.-31.03.2026. godine u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta Općine Travnik za 2026. godinu („Službene novine Općine Travnik“ broj 26/25).

III

Daje se saglasnost na Plan novčanih tokova za period 01.03.-31.03.2026. godine, razmatran i utvrđen od strane Odbora za likvidnost budžeta Općine Travnik, a koji je sastavni dio ovog Zaključka.

IV

Za realiziranje ovog Zaključka zadužuju se budžetski korisnici Općine Travnik iz Registra budžetskih korisnika Općine Travnik

V

Zaključak se primjenjuje za period od 01.03. do 31.03.2026. godine i biće objavljen u Službenim novinama Općine Travnik.

Prilog:

1x Plan novčanih tokova za period 01.03.-31.03.2026.godine
godine usvojen od strane Odbora za likvidnost budžeta
Općine Travnik

NAČELNIK

dr. sci. Kenan Dautović

Broj: 01-04-4-75-7/26
Datum: 02.03.2026.godine

Na osnovu člana 53. i 63. Zakona o Budžetima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22 i 7/25), člana 5. Stav 1. i 2. Zakona o trezoru u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/16 I 03/20), Odbor za likvidnost budžeta općine Travnik, a nakon prethodnog razmatranja, o d o b r a v a:

Plan novčanih tokova za period 01.03.- 31.03.2026. godine

Odobrava se Plan novčanih tokova za period 01.03.- 31.03.2026. godine ukupno iz budžetskih sredstva, vlastitih prihoda, grantova, donacija i prihoda po posebnim propisima i to:

1. Plan novčanih tokova za period 01.03.- 31.03.2026. godine iz budžetskih sredstva:

1.	Krajnje stanje na JRT 28.02.2026. godine-ukupno (1.1+1.2+1.3)	9.782.034,75 KM
1.1.	Krajnje stanje na JRT 28.02.2026. godine-budžetska sredstva	2.892.734,60 KM
1.2.	Krajnje stanje na JRT 28.02.2026. godine-iz vlastitih prihoda, grantova, donacija i prihoda po posebnim propisima	4.220.499,06 KM
1.3.	Krajnje stanje na JRT 28.02.2026. godine-kreditna sredstva	2.668.801,09 KM
2.	Plan prihoda za period 01.03.- 31.03.2026. godina - ukupno (procjena) (2.1.+2.2.)	2.668.801,09 KM
2.1.	Plan prihoda za period 01.03.- 31.03.2026. godina (procjena)	1.800.000,00 KM
2.2.	Plan prihoda za period 01.03.- 31.03.2026. godina iz vlastitih prihoda, grantova, donacija i prihoda po posebnim propisima (procjena)	200.000,00 KM
3.	Ukupna novčana sredstva (prihodi i primici, stanje na JRT)-ukupno (1+2)	11.782.034,75 KM
3.1.	Ukupna novčana sredstva (prihodi i primici, stanje na JRT)-budžetska sredstva (1.1.+2.1.)	4.692.734,60 KM
3.2.	Ukupna novčana sredstva (prihodi i primici, stanje na JRT)-iz vlastitih prihoda, grantova, donacija i prihoda po posebnim propisima (1.2.+2.2.)	4.420.499,06 KM
3.3.	Ukupna novčana sredstva (kreditna sredstva)	2.668.801,09 KM
4.	Ukupna novčana sredstva (rashodi, izdaci i obaveze) (4.1+4.2.+4.3.+4.4.)	4.801.459,00 KM
4.1.	Plan svih rashoda i izdataka sa JRT za period 01.03.- 31.03.2026. godina	3.387.195,00 KM
4.2.	Plan svih rashoda i izdataka sa JRT-iz vlastitih prihoda, grantova, donacija i prihoda po posebnim propisima	200.000,00 KM

4.3.	Plan servisiranja dugova	164.000,00 KM
4.4.	Procjenjene kratkoročne obaveze po osnovu rashoda, izdataka i otplata kredita na dan 28.02.2026. godine	1.050.264,00 KM
5.	Razlika sredstava	6.980.575,75 KM

Ukupno procjenjena novčana sredstava (prihodi i kapitalni primici, kreditna sredstva krajnje stanje na JRT) za period 01.03.- 31.03.2026. godine iznose **11.782.034,75 KM**.
Ukupno procjenjena novčana sredstva (rashodi, kapitalni izdaci i obaveze) za period 01.03.- 31.03.2026. godine iznose **4.801.459,00 KM**.

O b r a z l o ž e n j e

Odbor za likvidnost budžeta Općine Travnik, razmatrao je informacije u smislu člana 63. stav 2. Zakona o budžetima u Federaciji BiH na osnovu kojih bi se utvrdio Plan novčanih tokova za period 01.03.- 31.03.2026. godine i to:

1. Krajnje stanje JRT na dan 28.02.2026.. godine

a) Krajnje stanje na JRT 28.02.2026.. godine-budžetska sredstva	2.892.734,60 KM
b) Krajnje stanje na JRT 28.02.2026.. godine-iz vlastitih prihoda, grantova, donacija i prihoda po posebnim propisima	4.220.499,06 KM
c) Krajnje stanje na JRT 28.02.2026.. godine-kreditna sredstva	2.668.801,09 KM
UKUPNO:	9.782.034,75 KM

2. Projekcija svih prihoda i primitaka na JRT za period za koji se razmatra i odobrava plan novčanih tokova:

a) Plan prihoda za period 01.03.- 31.03.2026. godina (procjena)	1.800.000,00 KM
b) Plan prihoda za period 01.03.- 31.03.2026. godina iz vlastitih prihoda, grantova, donacija i prihoda po posebnim propisima (procjena)	200.000,00 KM
UKUPNO:	2.000.000,00 KM

3. Predviđanje svih rashoda i izdataka sa JRT za period za koji se razmatra i odobrava plan novčanih tokova:

a) Plan svih rashoda i izdataka sa JRT za period 01.03.- 31.03.2026. godine budžetska sredstva	3.387.195,00 KM
b) Plan svih rashoda i izdataka sa JRT za period 01.03.- 31.03.2026. godine-iz vlastitih prihoda, grantova, donacija i prihoda po posebnim propisima	200.000,00 KM
UKUPNO:	3.587.195,00 KM

4. predviđanje servisiranja dugova: **164.000,00 KM**

5. Procjenjene kratkoročne obaveze po osnovu rashoda, izdataka i otplata kredita na dan 28.02.2026. godine: **1.050.264,00 KM**

Na osnovu navedenog, Odbor za likvidnost budžeta Općine Travnik, odobrio je Plan novčanih tokova za period 01.03.- 31.03.2026. godine, kao u dispozitivu odobrenja.

Odbor za likvidnost budžeta Općine Travnik

1. Amela Hadžijusufović, sekretar Općine, predsjedavajuća Odborom _____
2. Suada Karajko, pom.načelnika za zajedničke i komunalne poslove, član _____
3. Mirjana Lovrinović, pom.načelnika za opću upravu i BIZ, član _____
4. Gordan Zec, pom. načelnika za urb., građ. i imov.prav poslove, član _____
5. Ivica Sivonjić, pom.načelnika za inspekcijski nadzor, član _____
6. Dario Pranjić, pom.načelnika za ekon. – finansijske poslove, član _____
7. Mato Jozak, pom.načelnika za obnovu, izbjeg.ras.lica i stamb.poslove, član _____
8. Nura Adilović, pom.načelnika za civilnu zaštitu, član _____
9. Azem Ejubović, pom. načelnika za razvoj,privredu i vanprivredu, član _____
10. Murisa Kozar, šef odsjeka za trezor, član _____

KAZALO	SADRŽAJ
52 Zaključak i Plan novčanih tokova za III/2026	52 Zaključak i Plan novčanih tokova za III/2026
53 Akcioni plan za unapređenje prava i položaja osoba sa invaliditetom u Općini Travnik za period 2026–2028. godine	53 Akcioni plan za unapređenje prava i položaja osoba sa invaliditetom u Općini Travnik za period 2026–2028. godine
54 Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o ostvarivanju prava na jednokratnu pomoć i sufinanciranje troškova sahrane/dženaze	54 Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o ostvarivanju prava na jednokratnu pomoć i sufinanciranje troškova dženaze/sahrane

„TEKST NIJE LEKTORIRAN/LEKTORISAN“

Izdavač/nakladnik: Općina Travnik, Konatur bb
Odgovorni urednik: Amela Hadžijusufović, tajnik/ sekretar Općine - priprema Lidija Gržić telefon: 511-685
E-mail: amela.hadzijusufovic@opcinatrvnik.com.ba ; lidija.grzic@opcinatrvnik.com.ba